

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMIE A MANAGEMENTU

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

2014

KLÁRA PROVAZNÍKOVÁ

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

KOMUNIKACE A LIDSKÉ ZDROJE

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMIE A MANAGEMENTU

Nárožní 2600/9a, 158 00 Praha 5

NÁZEV BAKALÁŘSKÉ PRÁCE/TITLE OF THESIS

Hodnocení úspěšnosti zavedení eura

TERMÍN UKONČENÍ STUDIA A OBHAJOBA (MĚSÍC/ROK)

Říjen/2014

JMÉNO A PŘÍJMENÍ / STUDIJNÍ SKUPINA

Klára Provazníková / PKLZ

JMÉNO VEDOUCÍHO BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Ing. Petr Mach, Ph.D.

PROHLÁŠENÍ STUDENTA

Prohlašuji tímto, že jsem zadanou bakalářskou práci na uvedené téma vypracoval/a samostatně a že jsem ke zpracování této bakalářské práce použil/-a pouze literární prameny v práci uvedené.

Jsem si vědom/a skutečnosti, že tato práce bude v souladu s § 47b zák. o vysokých školách zveřejněna, a souhlasím s tím, aby k takovému zveřejnění bez ohledu na výsledek obhajoby práce došlo.

Prohlašuji, že informace, které jsem v práci užil/a, pocházejí z legálních zdrojů, tj. že zejména nejde o předmět státního, služebního či obchodního tajemství či o jiné důvěrné informace, k jejichž použití v práci, popř. k jejichž následné publikaci v souvislosti s předpokládanou veřejnou prezentací práce, nemám potřebné oprávnění.

Datum a místo: 4. 8. 2014, Kamenice

_____ Klára Provazníková _____

podpis studenta

PODĚKOVÁNÍ

Ráda bych tímto poděkovala vedoucímu bakalářské práce, za metodické vedení a odborné konzultace, které mi poskytl při zpracování mé bakalářské práce.

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMIE A MANAGEMENTU

Nárožní 2600/9a, 158 00 Praha 5

SOUHRN

- 1. Cíl práce:** Cílem této bakalářské práce je provést hodnocení úspěšnosti zavedení eura ve vybraných zemích eurozóny, zejména na základě popisu jejich základních makroekonomických ukazatelů před a po zavedení eura a tím ukázat, zda po jeho zavedení vybrané makroekonomické ukazatele v jednotlivých zemích rostou či klesají. Následně je pak vývoj makroekonomických ukazatelů zemí eurozóny srovnán s vybranými zeměmi mimo eurozónu.
- 2. Výzkumné metody:** Teoretická část práce je zpracována metodou deskripce. Pomocnými zdroji při zpracování teoretické části byla především monografie. Z internetových zdrojů byly použity převážně: Eurostat, Europa, Euractiv a další webové portály. Praktická část práce je zpracována pomocí vyhledávání dat z databáze Eurostatu za období let 1997 - 2013. Hodnoty vybraných ukazatelů byly přepsány do tabulek a následně byly dále zpracovány. Vývoj dat za jednotlivá období je následně popsán a porovnán mezi vybranými zeměmi eurozóny i mimo ni. V praktické části je použita především metoda komparace.
- 3. Výsledky výzkumu/práce:** Data HDP ukázala, že tempo růstu HDP u vybraných zemí eurozóny i mimo ni má lineárně klesající tendenci za celé sledované období let 1997 - 2013. Z dat také vyplývá, že u vybraných zemí eurozóny, které zavedly společnou měnu euro v roce 2002, tempo meziročního růstu HDP výrazněji klesalo již právě po jeho zavedení. Data dále ukazují, že se HDP zemí mimo eurozónu ve sledovaných letech po začátku ekonomické krize vyvíjel pozitivněji, než u zemí eurozóny. Země, které nezavedly společnou měnu euro, si tedy ve vývoji HDP vedly lépe. U vybraných zemí eurozóny, i mimo ni, hodnoty inflace ukázaly, že po většinu sledovaných let byla míra inflace do 3%, což je hodnoceno jako přijatelná míra inflace. Zatímco u poloviny zemí eurozóny inflace rostla a u druhé poloviny klesala, u zemí mimo eurozónu inflace v nadpoloviční většině lineárně klesala, a to dokonce i po začátku ekonomické krize. Vývoj nezaměstnanosti ve vybraných zemích eurozóny ukazuje, že po zavedení eura nezaměstnanost v zemích klesá. Pokud by však do hodnocení vývoje nezaměstnanosti byly zahrnuty všechny země eurozóny, tak z dat vyplývá, že se nezaměstnanost po zavedení eura zvýšila v nadpoloviční většině zemí eurozóny. Nezaměstnanost se ve vybraných zemích mimo eurozónu většinou zvyšovala. Zahrnutí dat vývoje nezaměstnanosti všech zemí, které nezavedly společnou měnu euro, ukazuje, že nezaměstnanost se zvyšuje v 6 z 10 případů.
- 4. Závěry a doporučení:** Pokud by hodnocení úspěšnosti zavedení eura mělo být založeno pouze na vývoji růstu HDP, míry inflace a míry nezaměstnanosti, jeho zavedení by bylo hodnoceno jako neúspěšné, a to převážně z důvodu výrazného snížení životní úrovně a ekonomické výkonnosti v těchto zemích. Vývoj makroekonomických ukazatelů zemí eurozóny také ukázal většinový nárůst nezaměstnanosti i inflace. Zavedení eura v zemích tedy nevedlo k pozitivnímu vývoji základních makroekonomických ukazatelů HDP, inflace a nezaměstnanosti.

KLÍČOVÁ SLOVA

Evropská centrální banka, eurozóna, makroekonomické ukazatele, euro, konvergenční kritéria.

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMIE A MANAGEMENTU

Nárožní 2600/9a, 158 00 Praha 5

SUMMARY
1. Main objective: The aim of this thesis is to assess the introduction of Euro currency in selected countries of the Eurozone using development of macroeconomic measures before and after the introduction of the Euro currency by the respective country. Consequently, the development of macroeconomic measures is compared to non-Eurozone countries.
2. Research methods: The theoretical part of this thesis is descriptive and the main sources used throughout this part are monographs. Of the internet sources, Eurostat, Europa and Euractiv were used predominantly. The practical part of this thesis is based on data obtained from Eurostat in the time interval from 1997 to 2013. These data were entered into tables and further analysed by description and comparison between selected countries of eurozone and non-eurozone. The predominant method in this part is comparison.
3. Result of research: The GDP data show that the growth of the GDP has linearly decreasing tendency for all studied countries in the time interval from 1997 to 2013. The data also show that the studied countries of the Eurozone which have introduced the Euro currency in 2002 had experienced decreasing GDP since the Euro currency introduction, while the selected non-Eurozone countries have experienced the same effect only after the beginning of the economical crisis in 2007. Furthermore, the non-eurozone countries have experienced lesser decrease in the GDP than the Eurozone countries did; thus showing that the countries which did not introduce the common Euro currency did better in terms of GDP development. The inflation experienced by all countries considered here was less than 3%, a value considered as acceptable. In half of the Eurozone countries the inflation was decreasing and in half the inflation was increasing, while for the non-Eurozone countries the inflation was linearly decreasing for majority of the countries, this tendency holding even after the economic crisis begun in 2007. In terms of unemployment, the data show that after the introduction of Euro currency, the unemployment has decreased in the countries considered; however, when all countries of Eurozone are included into the statistic, then the unemployment has increased in majority of countries which have introduced the Euro currency so far. In the selected non-Eurozone countries, the unemployment was mainly increasing and this remains the case even when all countries of the EU which did not introduce the Euro currency are .
4. Conclusions and recommendation: Should the effectivity of Euro currency introduction be based only on the development of GDP, inflation and unemployment, then its introduction would be concluded to be unsuccessful; predominantly for considerable decrease in well-being and economic efficiency in the studied countries. The development of the macroeconomic pointers in the considered Eurozone countries shows increase in unemployment and inflation in majority of the countries. Finally, no positive effect was seen for the inflation, GDP and unemployment values which could be attributed to introduction of the common Euro currency.
KEYWORDS
European Central Bank, eurozone, macroeconomic indicators, euro, convergence criteria.
JEL CLASSIFICATION
F62 - Macroeconomic Impacts J11 - Demographic Trends, Macroeconomic Effects, and Forecasts

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMIE A MANAGEMENTU

Nárožní 2600/9a, 158 00 Praha 5

Vysoká škola ekonomie a managementu
Nárožní 2600/9a, 158 00 Praha 5

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Jméno a příjmení:	Provazníková Klára
Studijní program:	Ekonomika a management
Studijní obor:	Komunikace a lidské zdroje
Studijní skupina:	PKLZ 6
Téma:	Hodnocení úspěšnosti zavedení eura
Zásady pro vypracování (stručná osnova práce):	1. Původní očekávání přínosů zavedení eura. 2. Popis základních makroekonomických ukazatelů zemí eurozóny před a po zavedení eura. 3. Srovnání se zeměmi mimo eurozónu. 4. Závěry.
Seznam literatury: (alespoň 4 zdroje)	MACH, P., PILIP, I., ŽÁK, M. <i>Evropská unie</i>, Praha: VŠEM, 2011. 115 s. ISBN 978-80-86730-72-1. <i>Euro versus Koruna</i>. 4.vyd. Ivana Pečinková. Brno: CDK, 2012. 339 s. ISBN 978-80-7325-265-6. MACH, P. <i>Úskalí evropské integrace</i>, 2. vyd. Praha: CEP, 2003, 95 s. ISBN 80-86547-16-7. Ebeling, R. a kol. <i>Autoři CEPu o euru</i>. Martin Slaný. Praha: CEP, 2010. ISBN 978-80-86547-94-7.
Vedoucí práce:	Ing. Petr Mach, Ph.D.

Prof. Ing. Milan Žák, CSc.
rektor

V Praze dne 1. 2. 2014

Podepsal: Milan Žák
Organizace: Vysoká škola
ekonomie a managementu, o.p.s.
Datum podpisu: 31.1.2014

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMIE A MANAGEMENTU

Nárožní 2600/9a, 158 00 Praha 5

Obsah

1.	Úvod.....	1
1.1	Metodika práce.....	1
2.	Původní očekávání přínosů zavedení eura	3
2.1	Historie Evropské hospodářské a měnové unie.....	2
2.1.1	Konvergenční kritéria.....	5
2.1.2	Evropská centrální banka (ECB).....	6
2.2	Očekávané přínosy zavedení eura.....	6
2.3	Makroekonomické ukazatele jako determinanty ekonomické pozice země.....	8
2.3.1	Hrubý domácí produkt (HDP).....	8
2.3.2	Míra inflace	8
2.3.3	Míra nezaměstnanosti.....	9
3.	Popis základních makroekonomických ukazatelů zemí eurozóny před a po zavedení eura.....	11
3.1	Francie a její makroekonomické ukazatele před a po zavedení eura.....	12
3.2	Itálie a její makroekonomické ukazatele před a po zavedení eura.....	14
3.3	Finsko a jeho makroekonomické ukazatele před a po zavedení eura.....	16
3.4	Řecko a jeho makroekonomické ukazatele před a po zavedení eura.....	18
3.5	Slovensko a jeho makroekonomické ukazatele před a po zavedení eura.....	20
4.	Makroekonomické ukazatele zemí mimo eurozónu a jejich srovnání se zeměmi v eurozóně.....	22

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMIE A MANAGEMENTU

Nárožní 2600/9a, 158 00 Praha 5

4.1	Dánsko a jeho makroekonomické ukazatele v letech 1997 – 2013.....	23
4.2	Spojené království a jeho makroekonomické ukazatele v letech 1997 – 2013.....	25
4.3	Švédsko a jeho makroekonomické ukazatele v letech 1997 – 2013.....	27
4.4	Česká republika a její makroekonomické ukazatele v letech 1997 – 2013.....	29
4.5	Bulharsko a jeho makroekonomické ukazatele v letech 1997 – 2013.....	31
5.	Závěr.....	33

Přílohy

Literatura

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMIE A MANAGEMENTU

Nárožní 2600/9a, 158 00 Praha 5

Seznam zkratek

ECB	Evropská centrální banka
EMU	Evropská hospodářská a měnová unie
EHS	Evropský hospodářský systém
ES	Evropské společenství
ESCB	Evropský systém centrálních bank
EU	Evropská unie
EUROSTAT	Statistický úřad Evropské unie
HICP	Harmonizovaný index spotřebitelských cen
HDP	Hrubý domácí produkt
MMF	Mezinárodní měnový fond

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMIE A MANAGEMENTU

Nárožní 2600/9a, 158 00 Praha 5

Seznam tabulek

Tabulka 1 Francie – základní makroekonomické ukazatele (v %)	12
Tabulka 2 Itálie – základní makroekonomické ukazatele (v %)	14
Tabulka 3 Finsko – základní makroekonomické ukazatele (v %)	16
Tabulka 4 Řecko – základní makroekonomické ukazatele (v %)	18
Tabulka 5 Slovensko – základní makroekonomické ukazatele (v %)	20
Tabulka 6 Dánsko – základní makroekonomické ukazatele (v %)	23
Tabulka 7 Spojené království – základní makroekonomické ukazatele (v %)	25
Tabulka 8 Švédsko – základní makroekonomické ukazatele (v %)	27
Tabulka 9 Česká republika – základní makroekonomické ukazatele (v %)	29
Tabulka 10 Bulharsko – základní makroekonomické ukazatele (v %)	31
Tabulka 11 Belgie – základní makroekonomické ukazatele (v %)	(přílohy)
Tabulka 12 Lucembursko – základní makroekonomické ukazatele (v %)	...(přílohy)
Tabulka 13 Německo – základní makroekonomické ukazatele (v %)	...(přílohy)
Tabulka 14 Nizozemsko – základní makroekonomické ukazatele (v %)	...(přílohy)
Tabulka 15 Irsko – základní makroekonomické ukazatele (v %)	...(přílohy)
Tabulka 16 Portugalsko – základní makroekonomické ukazatele (v %)	...(přílohy)
Tabulka 17 Španělsko – základní makroekonomické ukazatele (v %)	...(přílohy)
Tabulka 18 Rakousko – základní makroekonomické ukazatele (v %)	...(přílohy)
Tabulka 19 Estonsko – základní makroekonomické ukazatele (v %)	...(přílohy)
Tabulka 20 Kypr – základní makroekonomické ukazatele (v %)	...(přílohy)
Tabulka 21 Lotyšsko – základní makroekonomické ukazatele (v %)	...(přílohy)
Tabulka 22 Malta – základní makroekonomické ukazatele (v %)	...(přílohy)
Tabulka 23 Slovinsko – základní makroekonomické ukazatele (v %)	...(přílohy)
Tabulka 24 Litva – základní makroekonomické ukazatele (v %)	...(přílohy)

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMIE A MANAGEMENTU

Nárožní 2600/9a, 158 00 Praha 5

Tabulka 25 Maďarsko – základní makroekonomické ukazatele (v %).....(přílohy)

Tabulka 26 Polsko – základní makroekonomické ukazatele (v %).....(přílohy)

Tabulka 27 Rumunsko – základní makroekonomické ukazatele (v %).....(přílohy)

Tabulka 28 Chorvatsko – základní makroekonomické ukazatele (v %).....(přílohy)

Tabulka 29 Eurozóna – základní makroekonomické ukazatele (v %).....(přílohy)

Tabulka 30 Přehled meziročního růstu HDP zemí eurozóny (v %).....(přílohy)

Tabulka 31 Přehled míry inflace zemí eurozóny (v %).....(přílohy)

Tabulka 32 Přehled míry nezaměstnanosti zemí eurozóny (v %).....(přílohy)

Tabulka 33 Přehled meziročního růstu HDP zemí mimo eurozónu (v %)....(přílohy)

Tabulka 34 Přehled míry inflace zemí mimo eurozónu (v %).....(přílohy)

Tabulka 35 Přehled míry nezaměstnanosti zemí mimo eurozónu (v %).....(přílohy)

1. ÚVOD

Otázka úspěšnosti zavedení společné měny euro je neustále diskutovaným tématem. Dotýká se zejména všech členských států Evropské unie, tedy těch, které již společnou měnu euro mají a jsou tudíž členy eurozóny, ale také těch, které tuto měnu zatím ještě nezavedly. Vypovídajícím ukazatelem v hodnocení úspěšnosti zavedení eura může být například vývoj makroekonomických ukazatelů v jednotlivých zemích Evropské unie. Vysoká ekonomická výkonnost či nízká nezaměstnanost jsou totiž pozitivní faktory, díky kterým země ekonomicky či sociálně prosperují.

Cílem této bakalářské práce je provést hodnocení úspěšnosti zavedení eura ve vybraných zemích eurozóny a to na základě popisu jejich základních makroekonomických ukazatelů před a po zavedení eura, a tím ukázat, zda po jeho zavedení vybrané makroekonomické ukazatele v jednotlivých zemích rostou či klesají, tedy vyvíjejí-li se pozitivním či negativním směrem. Následně je pak vývoj makroekonomických ukazatelů zemí eurozóny srovnán s vybranými zeměmi mimo eurozónu.

Teoretická část práce ukazuje příklady některých původních očekávaných přínosů, jejichž popis začíná historií Evropské hospodářské a měnové unie, po kterém následuje popis konvergenčních kritérií či Evropské centrální banky. Zda euro zemím ekonomicky prospívá či nikoli, mohou ukázat právě vybrané základní makroekonomické ukazatele, kterými jsou růst HDP, inflace a nezaměstnanost. Tyto determinanty ekonomické pozice země jsou v práci stručně vysvětleny, jelikož právě na jejich základě je hodnocena úspěšnost zavedení eura v jednotlivých zemích.

V praktické části práce už je popisován vývoj zmiňovaných makroekonomických ukazatelů v jednotlivých zemích. Vybranými zeměmi eurozóny, jejichž popisem základních makroekonomických ukazatelů před a po zavedení eura se práce zabývá jsou, Francie, Itálie, Finsko, Řecko a Slovensko. Časovým úsekem, ve kterém je sledován vývoj vybraných ukazatelů, je období let 1997 – 2013, a to z důvodu, že ve většině zemí eurozóny bylo euro zavedeno v roce 2002, tudíž pro lépe vypovídající hodnocení dat makroekonomických ukazatelů je zvoleno období alespoň pět let před jeho zavedením. Zeměmi mimo eurozónu, jejichž makroekonomické ukazatele jsou srovnány se státy eurozóny jsou Dánsko, Spojené království, Švédsko, Česká republika a Bulharsko. Vývoj makroekonomických ukazatelů je sledován ve stejném období, jako u zemí eurozóny.

1.1 Metodika práce

Teoretická část práce je zpracována metodou deskripce. Pomocnými zdroji při zpracování teoretické části byla především monografie. Z internetových zdrojů byly použity převážně: Eurostat, Europa a Euractiv a další webové portály, které jsou společně s monografií uvedeny v seznamu literární rešerše na konci práce.

Praktická část práce je zpracována pomocí vyhledávání dat z databáze Eurostatu za období let 1997 - 2013. Hodnoty vybraných ukazatelů byly přepsány do tabulek a následně byly dále zpracovány. V tabulkách jsou vytvořeny průměry dat za jednotlivá

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMIE A MANAGEMENTU

Nárožní 2600/9a, 158 00 Praha 5

časová období. U zemí eurozóny je vytvořen nejprve průměr dat za období před zavedením eura, dále jsou průměrována data za období po zavedení eura do začátku ekonomické krize a nakonec data od začátku ekonomické krize do roku 2013. U zemí mimo eurozónu byla průměrována data před začátkem ekonomické krize a po začátku ekonomické krize. Vývoj dat za jednotlivá období je následně popsán a porovnán mezi vybranými zeměmi eurozóny i mimo ni.

2. Původní očekávání přínosů zavedení eura

Názory na přínosy zavedení eura jsou velice různorodé, avšak existují určité obecné očekávané přínosy jeho zavedení, ať už v kořenech Evropské hospodářské a měnové unie či Evropské unie jako takové. Je nutné zmínit, že zavedení eura nemusí přinášet pouze přínosy, ale je také mnoho euroskeptiků a negativních postojů k zavedení této společné měny. Tudíž ne každý předpovídá naplnění původních přínosů, ale naopak je mnohdy upozorňováno na negativní dopady zavedení eura jako společné měny.

Následující část práce popisuje historii Evropské hospodářské a měnové unie, ve které je mimo jiné uvedeno období vstupu jednotlivých zemí do této unie. Dále jsou uvedeny podmínky vstupu zemí do Evropské hospodářské a měnové unie a krátce je popsána funkce Evropské centrální banky. Následně jsou popsány různé přínosy zavedení eura jako společné měny a nakonec této kapitoly jsou popsány základní makroekonomické ukazatele jako determinanty ekonomické pozice jednotlivých zemí.

2.1 Historie Evropské hospodářské a měnové unie

Evropská hospodářská a měnová unie (dále EMU), zkráceně Evropská měnová unie, je tvořena všemi členskými státy Evropské unie (dále EU), ovšem s různým stupněm integrace, které se tímto členstvím dohodly sdílet jednotnou hospodářskou politiku a společnou měnu euro (eu4journalist, 2011).

Kořeny EMU sahají do doby po Druhé světové válce, kdy byla většina měn průmyslového světa těsně navázána na dolar. Jednalo se o Brettonwoodský systém, podle okresu Bretton Woods v USA, který byl založen na systému pevných směnných kurzů vůči dolaru s fluktuací okolo jednoho procenta kolem pari hodnoty (eu4journalist, 2011). Podle Sarrazina (2013) byla existence pevných směnných kurzů podmínkou fungování Evropského hospodářského systému (dále EHS). Podstatou Brettonwoodské dohody bylo napojení amerického dolaru na zlato a všech ostatních měn na dolar. Jednalo se o tzv. „zlatý standard.“ Proto nadvláda dolaru a nucená devalvace mnoha evropských měn vedla ke snaze napravit tuto nerovnováhu prostřednictvím hospodářské integrace mezi evropskými státy (eu4journalist, 2011).

Internetová stránka Europa (2010) uvádí, že šest členů EHS, a to Francie, Německo, Itálie a země Beneluxu¹, vytvořili v roce 1969 plány na vytvoření jednotné evropské měny zveřejněním Barreho zprávy, která nesla myšlenku jednotné měny. Dále je uvedeno, že o rok později se konala schůze členů EHS v nizozemském Haagu, na které se jednalo o vytvoření hospodářské a měnové unie, avšak proces vytvoření této unie byl pozdržen krachem Brettonwoodského měnového systému v roce 1971. V roce 1973 se EHS rozšířilo o Dánsko, Irsko a Spojené království. Podle Sarrazina (2013) začala vlastní měnová historie EHS teprve s rozpadem Brettonwoodského měnového systému. Dále autor uvádí, že: „V systému pevných kurzů totiž různé měny

¹ Benelux = volné společenství Belgie, Nizozemska a Lucemburska.

nepředstavovaly ani pro celní unii, ani pro společný agrární trh žádný problém. Naproti tomu idea jednotných produkčních cen, na niž společný agrární trh spočíval, byla s pohyblivými kurzy prostě neslučitelná a vedla skrze dovozní cla a vývozní subvence (tzv. peněžní kompenzační platby v německém hospodářství) k novým kontrolám na vnitroeurovských hranicích.“ V roce 1979 vznikl Evropský měnový systém (EMS), předchůdce EMU, jehož cílem bylo provázat evropské měny a tím zabránit velkému kolísání jejich vzájemných hodnot (eu4journalist, 2011).

V roce 1986 Evropská komise přijala Jednotný evropský akt. Cílem aktu bylo vytvoření společného evropského trhu a odstranění institucionálních a ekonomických bariér mezi členskými státy Evropských společenství (dále ES). (eu4journalist, 2011).

Kunešová et al. (2006) uvádí, že první etapou (1990-1993) procesu vytváření EMU bylo odstranit zbývající překážky volného pohybu kapitálu uvnitř ES, a to zrušením kontroly měnových kurzů. Fluktuální pásma národních měn členských států byla zúžena a upevnila se spolupráce jednotlivých národních bank. Cílem druhé etapy (1994-1998), jejíž počátek byl stanoven ve Smlouvě o založení ES, bylo vytvoření Evropského měnového institutu (EMI) a plnění konvergenčních kritérií² (viz. kapitola 2.1.1), kterými byl podmíněn vstup do EMU. Stejný zdroj uvádí, že smlouva zavazovala Radu, kvalifikovanou většinou rozhodnout (nejpozději do 31. 12. 2006), zda:

*„- většina členských států splňuje podmínky pro zavedení jednotné měny;
- je pro ES vhodné vstoupit do třetí etapy, a pokud ano, stanoví datum pro zahájení 3. etapy.“*

V roce 1994 vznikl ve Frankfurtu nad Mohanem Evropský měnový institut. Kunešová et al. (2006) píše, že členské země se soustředily na plnění konvergenčních kritérií, avšak koncem roku 1996 kritéria nesplnila požadovaná většina zemí. Bylo tedy rozhodnuto, že zahájení třetí etapy, tedy poslední etapy, bude stanoveno na 1. 1. 1999. Ke stejnému datu bylo odsouhlaseno zavedení měny euro a postup jeho zavedení. Do připravované Evropské měnové unie bylo přijato 11 členských zemí EU³, které projevíly zájem o vstup do EMU a zároveň splnily konvergenční kritéria, a to: Belgie, Francie, Itálie, Lucembursko, Německo, Nizozemsko, Irsko, Portugalsko, Španělsko, Finsko a Rakousko.

Třetí etapa (1999-2002) tedy začala ve stejné době, kdy Evropská měnová unie zahájila svou existenci, tedy 1. 1. 1999 a jejími členy byly výše uvedené státy. Mimo eurozónu⁴ zůstaly čtyři země, a to: Řecko, které nesplnilo konvergenční kritéria, Spojené království a Dánsko, které neměly zájem o účast ve třetí etapě a při maastrichtských jednáních si vyjednaly tzv. neúčastnickou doložku⁵, a Švédsko, které odmítlo účastnit se třetí etapy z politických důvodů, ale neúčastnickou doložku si nevyjednalo. K datu 1. 1. 1999 byly pevně fixovány kurzy národních měn členských zemí EMU. Svou činnost také zahájila Evropská centrální banka (dále ECB, viz.

² Konvergenční kritéria = kritéria stanovená v Maastrichtské smlouvě jako kritéria vstupu země do eurozóny.

³ V roce 2009 vstoupila v platnost Lisabonská smlouva a ES bylo nahrazeno EU, která převzala všechna práva a povinnosti.

⁴ Eurozóna = členské státy EU, které užívají společnou evropskou měnu euro.

⁵ Výjimka ze zavedení eura.

kapitola 2.1.2) a začal fungovat Evropský systém centrálních bank. Řecko se stalo dvanáctou členskou zemí EMU až v roce 2001. Do tohoto roku se euro používalo pouze jako bezhotovostní měna a národní měny zůstávaly stále v oběhu jako hotovostní měna. Bankovky a mince byly dány do oběhu v roce 2002 a postupně byly stahovány národní měny členských zemí EMU. (Kunešová et al., 2006).

Dalšími zeměmi, které se zapojily do třetí fáze EMU jsou: Slovinsko (v roce 2007), Kypr a Malta (v roce 2008), Slovensko (v roce 2009), Estonsko (v roce 2011) a Lotyšsko (v roce 2014).

Zeměmi, které jsou členy EU, ale nemají společnou měnu euro, jsou: Dánsko, Spojené království, Švédsko, Česká republika, Litva, Maďarsko, Polsko, Bulharsko, Rumunsko a Chorvatsko.

2.1.1 Konvergenční kritéria

Aby mohly země zavést euro, musí nejprve splnit tzv. konvergenční kritéria (nebo také maastrichtská kritéria), která jsou stanovena ve smlouvě o založení EU (Mach et al., 2011). Země mají povinnost založit euro a zrušit své národní měny (kromě Dánska a Spojeného království), ovšem nejprve musí splnit maastrichtská kritéria, která Mach et al. (2011) popisují následovně (jedná se o známá čtyři kritéria):

- „- *stabilita inflace (míra inflace má být nanejvýš o 1,5 procentního bodu vyšší, než je míra inflace ve třech státech EU s nejlepšími výsledky na poli cenové stability),*
- *dlouhodobá stabilita veřejných financí (deficit by neměl překračovat 3% HDP)⁶*
- *dodržování „normálního“ flukтуаčního rozpětí kurzu měny v rámci evropského mechanismu měnových kurzů bez devalvace po dobu alespoň dvou let,*
- *stabilita dlouhodobých úrokových sazeb (průměrné dlouhodobé úrokové sazby nemají přesahovat o více než 2 procentní body úroky ve třech státech s nejlepšími výsledky v oblasti cenové stability).“*

Stejný zdroj dále uvádí, že důvodem existence kritérií je, „aby do eurozóny vstupovaly pouze stabilní ekonomiky s udržitelnou mírou státního zadlužení a s makroekonomickou stabilitou.“ Do eurozóny by se tedy neměly dostat země, které by svým dluhem způsobily problémy celé eurozóně. Helísek et al. (2009) píše: „Kromě číselných hodnot příslušných ukazatelů je třeba mít při vyhodnocování jejich plnění na zřeteli také požadavek „udržitelné konvergence“ („sustainable convergence“), tedy nikoliv pouze dočasného plnění okamžitého plnění kritérií.“ Stejný zdroj uvádí, že zavedením jednotné měny dochází ke ztrátě samostatné měnové a kurzové politiky a hospodářský vývoj dané země by tudíž měl být podobný s celkovým vývojem hospodářství měnové unie. Dále je uvedeno, že sbližování ekonomické úrovně dané země s eurozónou nejspíš přispívá ke sladění jejich hospodářských cyklů a Maastrichtská kritéria mají zajistit, že země, které mají zájem vstoupit do měnové unie budou mít vysoký stupeň nominální konvergence a makroekonomické stability.

⁶ Poznámka autorky: V bodě dlouhodobé stability veřejných financí je někdy také uváděno, že podíl veřejného dluhu na HDP nesmí překročit 60 %

Kritéria konvergence jsou tedy cenový vývoj, vývoj směnných kurzů, vývoj dlouhodobých úrokových sazeb a fiskální vývoj, dle jednotlivých ustanovení.

2.1.2 Evropská centrální banka (ECB)

Centrální bankou měny euro je ECB se sídlem ve Frankfurtu nad Mohanem. ECB vnikla k 1. 1. 1998, tedy dříve, než země vstoupily do EMU. Dědek (2014) uvádí, že každá měna má svého institucionálního pečovatele, tedy centrální banku. Dále píše, že ECB musí být strážcem cenové stability. Vlastníky ECB jsou národní centrální banky tvořící Evropský systém centrálních bank (dále ESCB). Dědek (2014) píše: *„Každá z těchto bank má přidělen kapitálový klíč, jenž udává její procentní podíl na celkové výši upsaného základního kapitálu. Samotný klíč je konstruován jako ukazatel, do něhož se stejnou vahou vstupuje podíl členského státu na celkovém počtu obyvatel EU a podíl členského státu na souhrnném hrubém domácím produktu EU.“* Stanovení podílů na upsaném základním kapitálu ECB, jak dále autor uvádí, je shodné pro členy i nečleny Eurosystemu⁷.

Tuček (2012) uvádí, že euro je nadnárodní peněžní jednotkou se všemi funkcemi národních peněz, kterou v podobě mincí a bankovek emituje ECB, a to prostřednictvím centrálních bank členských zemí měnové unie. Dále píše, že od centrálních bank si hotovostní peníze kupují jednotlivé banky za zahraniční měny nebo je mění za bezhotovostní eura.

2.2 Očekávané přínosy zavedení eura

Jak již bylo uvedeno, názory na zavedení eura jako společné měny jsou různé. Původní očekávané přínosy jsou mnohými euroskeptiky následně vyvráceny a naopak. Tato část práce popisuje právě ty očekávané přínosy a zda-li jsou naplněny či mohou být vyvráceny a zda zavedení eura je pro země ekonomicky výhodné, může ukázat například vývoj makroekonomických ukazatelů jednotlivých zemí eurozóny ve srovnání se zeměmi mimo eurozónu.

Jako nejčastěji uváděný přínos zavedení eura je zvýšení pohodlí při cestování do ciziny, kde je možné platit také eurem, a to kvůli absenci nutnosti směňování peněz, jelikož každá směna něco stojí, názor, který prezentoval například Monti (1999) v projevu pro Mezinárodní měnovou konferenci v Tokyu. Kohout (2012) píše, že zavedení společné měny euro bylo původně politickým projektem, s cílem posílit evropskou integraci, pomoci ke vzniku evropskému federativnímu superstátu a nastolit nutnost zavedení fiskální politiky na úrovni EU. Autor dále uvádí, že k dobrému fungování eura je potřeba ekonomická a později i politická integrace, s čímž mimo jiné souhlasil i Duisenberg (2000), ve svém projevu na konferenci Mezinárodní advokátní komory v Amsterdamu. Kohout (2012) však pokračuje tvrzením, že euro mělo být politickým nástrojem ke sjednocení Evropy a posílení moci orgánů EU nad orgány členských států a ekonomické důsledky společné měny byly vedlejším efektem, ale nebyly prioritou. Příklad ekonomického důsledku zavedení eura, který je ovšem negativní, uvádí Mach (2003), který píše: *„Jakmile některá část eurozóny přitáhne investory nebo zvýší export, vyvolané zhodnocení měny dopadne i na části, které se*

⁷ Eurosystem zahrnuje ECB a centrální banky zemí EU, které přijaly euro.

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMIE A MANAGEMENTU

Nárožní 2600/9a, 158 00 Praha 5

o něj nezasloužily. Pravděpodobným důsledkem zavedení eura tak bude růst exportu v bohatých zemích EU, pokles ekonomického růstu a nárůst nezaměstnanosti v chudších zemích EU a doplácení bohatších zemí EU na chudší.“ Stejný zdroj uvádí, že zavedení společné měny může ve vyspělejších zemích snížit nezaměstnanost. Případné snížení nezaměstnanosti je tedy pozitivní ekonomický dopad zavedení eura, který sebou však nese mnoho negativních dopadů.

Další pozitivní přínos zavedení eura uvádí například Mundell (1997) in Klaus (2010), jehož argumentem pro zavedení eura v zemi je import nižší míry inflace, která existuje v měnové zóně. Dále autor píše: *„Země se chce „schovat“ do měnové zóny před nepříjemnými vlivy přicházejícími ze zahraničí“*. Dále je uvedeno, že zavedením eura se tedy země snaží zbavit své kursové politiky. Klaus (2010) považuje společnou evropskou měnu za významný bod obratu mezinárodního měnového systému a zvětšení koordinace hospodářské politiky USA a EU.

Jak píší Janáčková et al. (2012), motivace ke vzniku společné měny měla řadu ekonomických zdůvodnění: *„úspora transakčních nákladů, rozvoj obchodu, odstranění kurzového rizika i zamezení takzvaných kompetitivních devalvací.“* Dále autoři uvádějí, že dalším cílem zavedení eura, a to v souvislosti se znovusjednocením Německa, bylo oslabit vliv Německa v EU a zbavit se hegemonie německé marky. Dále uvádí, že hospodářskou prosperitu měla nadále podporovat ECB a to v zájmu celé eurozóny. Naproti tomu Helísek et al. (2009) píší, že zavedení jednotné měny přispěje ke stabilnější a jednodušší mezinárodní spolupráci zemí, které zavedly euro a zároveň její implementace přispěje k posílení konkurenceschopnosti ve světě, tedy dojde k růstu objemu zahraničního obchodu zúčastněné země, k růstu důvěryhodnosti zahraničních investorů a následně i k růstu HDP.

Noyer (2002), ve svém projevu na Univerzitě v Nantes uvedl, že zavedení eura povede k vyšší cenové stabilitě, která následně zvýší efektivitu alokace zdrojů mezi státy, které společnou měnu zavedou. Autor také tvrdí, že společná měnová politika způsobí zvýšení životních standardů, vznik nových pracovních míst a dlouhodobý, udržitelný, ekonomický růst. S tímto souhlasí i Hämäläinen (2000), která navíc ve svém projevu na mítinku německo-finské obchodní komory v Hannoveru, argumentuje, že euro sjednotí národní trhy v jeden trh Evropský a povede k nízkému zadlužování států, které euro zavedou, a to díky tlaku ostatních států. Autorka také tvrdí, že euro zaujme místo globální měny vedle dolaru.

Z výše uvedených očekávaných přínosů vyplývá, že zavedením společné měny mělo dojít k těsnější integraci zúčastněných zemí, k úspoře transakčních nákladů, k absenci nutnosti směňování peněz, snížení inflace, snížení nezaměstnanosti, zvýšení transparentnosti a sblížení právních systémů zemí, které euro zavedou. Stojí za zmínku, že mnoho z těchto očekávání bylo prezentováno představiteli EU a většině těchto bodů bylo následně oponováno.

2.3 Makroekonomické ukazatele jako determinanty ekonomické pozice země

Jelikož práce se zabývá srovnáváním základních makroekonomických ukazatelů zemí eurozóny i mimo ni, v následující části budou tyto ukazatele stručně vysvětleny. Vybranými makroekonomickými ukazateli, jejichž stav bude následně porovnán mezi zeměmi eurozóny i mimo ni jsou HDP, inflace a nezaměstnanost.

2.3.1 Hrubý domácí produkt (HDP)

HDP je ukazatel ekonomické výkonnosti země, který ukazuje množství vyprodukovaných statků a služeb v dané ekonomice. Mimo jiné odráží průměrnou životní úroveň v zemi a je vypovídající složkou při porovnávání ekonomik jednotlivých zemí, při zjišťování vlivu eura na ekonomiku a životní úroveň v zemi. HDP země je tedy jedním z faktorů, kterým je možné hodnotit úspěšnost zavedení eura v dané zemi. HDP se může snížit například v důsledku poklesu investiční aktivity nebo slabé zahraniční poptávky, tedy snížením množství vyprodukovaných statků a služeb v dané ekonomice.

Internetová stránka Měšec (2014) uvádí, že růst/pokles HDP ve stálých cenách charakterizuje o kolik % reálně stoupl/klesl hrubý domácí produkt ve sledovaném roce oproti roku předchozímu. Změna HDP tedy ukazuje zrychlení růstu bohatství. Platí, že čím vyšší HDP a čím vyšší je jeho meziroční nárůst, tím vyspělejší je ekonomika dané země. Pokud například bude HDP na jednoho obyvatele v zemi A 5 000 USD a v zemi B 25 000 USD, znamená to, že v zemi A je zapotřebí na vyprodukování stejné hodnoty, jako vyprodukuje jeden pracovník v zemi B, 5 lidí v zemi A. Země B je tedy produktivnější.

HDP je důležitým ukazatelem i při případném vstupu dané země do eurozóny, jelikož je součástí konvergenčních kritérií, a to v podobě podmínek, kterými jsou: schodek veřejných rozpočtů nesmí být vyšší než 3% HDP a státní dluh nesmí být vyšší než 60% HDP.

2.3.2 Míra inflace

Průměrná cenová hladina v ekonomice může růst, klesat nebo stagnovat. Ceny různých statků a služeb mohou nezávisle na sobě růst i klesat, ale v průměru ceny rostou. Tento jev se nazývá inflace a znamená růst všeobecné cenové hladiny. Inflace způsobuje pokles kupní síly peněz, což znamená, jak Pavelka (2010) píše, že za stejný obnos peněz si při růstu cen můžeme koupit méně. Rozlišujeme různé stupně závažnosti inflace a to mírnou (jednocifernou), pádivou (dvoucifernou) a hyperinflaci (trojčíferná a větší), přičemž jako přijatelná je považována inflace do 3%.

Helísek et al. (2009) uvádí, že země se soustavně vyšší inflací vůči svým obchodním partnerům, je ohrožována ztrátou cenové konkurenceschopnosti. Dále je uvedeno: „*Jelikož členstvím v měnové unii se ztrácí možnost propad cenové konkurenceschopnosti řešit kurzem, je důležité, aby do měnové unie přicházely pouze ekonomiky, které nebudou mít významné rozdíly v mírách inflace.*“ Inflace, stejně jako HDP, je součástí konvergenčních kritérií. Jak bylo uvedeno v kapitole 2.1.1, míra inflace země kandidující do eurozóny nesmí překročit míru inflace ve třech státech s nejlepšími hodnotami o více než 1,5%.

Sarrazin (2013) píše, že v jednotném měnovém prostoru by se inflační hodnoty zúčastněných zemí neměly od sebe příliš vzdalovat, jelikož je nutné vyvíjet obecnou úroveň cen. Dále je uvedeno, že pokud by inflace členských zemí byla příliš rozdílná. Je třeba, aby ECB uplatňovala velmi restriktivní peněžní politiku, anebo by se měnová politika musela řídit potřebami zemí s vysokou mírou inflace, cenově stabilní země by pak však byly dotčeny vyšší mírou inflace, než jakou by měly v původním národním měnovém prostoru. Z toho, jak autor uvádí, plyne: „*Bez dostatečné konvergence inflací není bezproblémové nastartování měnové unie možné. Aby se tato unie mohla úspěšně rozvíjet, musí se konvergence inflací stát setrvalým jevem.*“ Proto do eurozóny nemohou vstoupit země, které neplní již zmiňované inflační konvergenční kritérium.

Pro mezinárodní srovnání inflace spotřebitelských cen je používán harmonizovaný index spotřebitelských cen (zkráceně HICP). Tento index je používán například Evropskou centrální bankou pro sledování inflace v EMU a pro posouzení konvergence inflace (Eurostat, 2013b).

2.3.3 Míra nezaměstnanosti

Nezaměstnanou osobou, jak Pavelka (2010) píše, je každý starší 15 let, kdo není zaměstnaný, aktivně hledá práci, a to například přes úřad práce nebo prostřednictvím inzerátů a zároveň každý, kdo je schopen nastoupit do práce nejpozději do 14 dnů. Dále uvádí, že míra nezaměstnanosti je procento nezaměstnaných z ekonomicky aktivního obyvatelstva, které tvoří zaměstnaní i nezaměstnaní. Autor také rozlišuje nezaměstnanost na frikční, která existuje z důvodu času, který je nutný k vyhledání pracovního místa a je tedy dočasná, dále strukturální, která vzniká, pokud v jedné části země jsou volná pracovní místa a v jiné zase vysoká nezaměstnanost a nakonec cyklickou, která vzniká při recesi, kdy klesá HDP.

Každá země má určitou přirozenou míru nezaměstnanosti. Do této přirozené míry nezaměstnanosti však nepatří nezaměstnanost cyklická. Pavelka (2010) uvádí řadu faktorů, které mohou přirozenou míru nezaměstnanosti ovlivnit. Jsou to demografické změny, jelikož některé skupiny obyvatelstva mají obvykle vyšší míru nezaměstnanosti než je průměr ve společnosti (například mladí pracovníci a ženy). Dále vládní politika a její podpory v nezaměstnanosti a také strukturální změny v ekonomice v podobě útlumu či expanze různých odvětví.

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMIE A MANAGEMENTU

Nárožní 2600/9a, 158 00 Praha 5

Nezaměstnanost je důležitým sociálním indikátorem, pokud je vysoká, klesá sociální blahobyt a spokojenost lidí. Jedním z cílů EU, který je možné zaznamenat i v Agendě 2020⁸, je udržet nízkou nezaměstnanost v rámci celé EU. Nižší nezaměstnanost by pro země znamenala vyšší produktivitu práce a konkurenceschopnost.

⁸ Agenda 2020 = stanovuje cíle, které by v rámci EU měly být splněny do roku 2020.

3. Popis základních makroekonomických ukazatelů zemí eurozóny před a po zavedení eura

Jako základní makroekonomické ukazatele, na základě kterých je v práci popsána ekonomická a sociální pozice daných zemí před a po zavedení eura, byly vybrány: růst HDP, inflace a nezaměstnanost. Vybrané ukazatele jsou jedny z nejvíce vypovídajících a také nejčastěji zmiňovaných co se ekonomické pozice země týče. Ze zemí eurozóny byly zvoleny Francie, Itálie, Finsko, Řecko a Slovensko, a to z důvodu jejich geografické, politické a kulturní různorodosti. Země jsou seřazeny podle vstupu do eurozóny a abecedně.

V následující části práce jsou hodnoty jednotlivých makroekonomických ukazatelů zemí zobrazeny v tabulkách a následně je popsán jejich vývoj. U všech zemí bylo zvoleno období let 1997 - 2013 a to z toho důvodu, že hotovostní euro bylo v zemích, které jako první přijaly tuto společnou měnu, zavedeno v roce 2002 a jelikož je nutné popsat makroekonomické ukazatele i před zavedením eura, bylo zvoleno období alespoň pět let před jeho zavedením, tedy od roku 1997. V tabulkách jsou uvedeny i průměrné stavy hodnot za určitá období. Prvním obdobím jsou roky před zavedením eura, dále období po zavedení eura a posledním průměrovaným obdobím jsou roky od počátku ekonomické krize v roce 2008 do roku 2013. Zde je nutno zmínit, že od roku 2009 je navíc datováno šíření dluhové krize eurozóny.

3.1 Francie a její makroekonomické ukazatele před a po zavedení eura

Následující tabulka zobrazuje procentuální meziroční nárůst či pokles HDP, míru inflace a také procento nezaměstnanosti v letech 1997 – 2013.

Tabulka 1 Francie – základní makroekonomické ukazatele (v %)

	HDP	Inflace	Nezaměstnanost
1997	2,2	1,3	11,1
1998	3,4	0,7	10,7
1999	3,3	0,6	10,4
2000	3,7	1,8	9,0
2001	1,8	1,8	8,2
2002	0,9	1,9	8,3
2003	0,9	2,2	8,9
2004	2,5	2,3	9,3
2005	1,8	1,9	9,3
2006	2,5	1,9	9,2
2007	2,3	1,6	8,4
2008	-0,1	3,2	7,8
2009	-3,1	0,1	9,5
2010	1,7	1,7	9,7
2011	2,0	2,3	9,6
2012	0,0	2,2	10,2
2013	0,2	1,0	10,8
97-01	2,88	1,24	9,9
02-07	1,81	1,96	8,9
08-13	0,70	1,75	9,6

Vstup do EU 1952	Průměrný stav v letech 1997 - 2001
Vstup do eurozóny 1999	Průměrný stav v letech 2002 - 2007
Hotovostní euro 2002	Průměrný stav v letech 2008 - 2013
Nástup ekonomické krize 2008	

Zdroj: Eurostat (2013a, b, c) – vlastní zpracování

Francie, jejíž populaci tvoří více než 65 milionů obyvatel, patří mezi nejdéle eurem platící země. Hotovostní euro bylo v zemi zavedeno v roce 2002, tedy 50 let poté, co Francie vstoupila do EU. Ekonomika Francie dlouhodobě patří mezi ty vyspělejší a spolu s Německem tvoří nejsilnější země eurozóny. Již od roku 2003 však Francie neplní konvergenční kritérium o nepřekročení podílu veřejného dluhu na HDP o více než 60%. I ty nejvyspělejší země tedy mohou mít problém plnit neustále všechna konvergenční kritéria, avšak zde není možné nezaznamenat, že v tomto případě je tomu tak právě těsně po zavedení eura. Státní dluh Francie se navíc, dle databáze Eurostatu (2013d), za rok 2013 vyšplhal na 93,5% HDP.

Z tabulky 1 je možné popsat následující vývoj makroekonomických ukazatelů země. Od roku 1997 do roku 2001, tedy než byla zavedena hotovostní měna euro, se meziročně zvýšil růst HDP Francie průměrně o 2,88 %. Tyto hodnoty jsou sečteny a zprůměrovány za období pěti let před zavedením eura. Následujících šest let po zavedení eura v roce 2002 a zároveň před nástupem ekonomické krize v roce 2008, se

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMIE A MANAGEMENTU

Nárožní 2600/9a, 158 00 Praha 5

růst HDP v zemi snížil, tedy vzrostl průměrně už jen o 1,81% a po nástupu ekonomické krize vzrostl HDP průměrně ještě méně, a to o 0,70%. Z dat vyplývá, že je možné pozorovat pokles meziročního růstu HDP Francie od zavedení eura, avšak tento pokles je mnohem výraznější v období recese, než v období těsně po zavedení eura. Celkově má však HDP Francie lineárně klesající tendenci.

Kromě roku 2008 je míra inflace ve Francii stále pod 3%, což je přijatelná míra inflace. Po zavedení eura inflace Francie mírně narůstá a to až do roku 2008, kdy je také ze sledovaných let nejvyšší. Následující sledované období opět klesá pod 3% a až v roce 2013 je 1%. Nezaměstnanost v zemi pomalu klesá na jednociferné hodnoty od roku 2000 a v roce 2008, kdy bylo zavedeno euro, je dokonce ze sledovaných let nejnižší. Nezaměstnanost v zemi opět narůstá po začátku ekonomické krize a dostává se zpět na úroveň let 1997 a 1998, kdy dosahovala dvouciferných hodnot. Oproti období, kdy bylo zavedeno euro, nezaměstnanost vzrostla přibližně o 2 procentní body.

Ve sledovaných letech tedy meziroční růst HDP po zavedení eura klesá. Dále po zavedení eura v zemi inflace mírně roste, ale od roku 2009, rok po nástupu recese, začíná opět mírně klesat. Nezaměstnanost je v zemi nejnižší v roce, kdy bylo v zemi zavedeno euro, avšak klesat začala již před jeho zavedením. Od roku 2009 se nezaměstnanost v zemi začíná opět zvyšovat.

3.2 Itálie a její makroekonomické ukazatele před a po zavedení eura

Následující tabulka zobrazuje procentuální meziroční nárůst či pokles HDP, míru inflace a také procento nezaměstnanosti v letech 1997 – 2013.

Tabulka 2 Itálie – základní makroekonomické ukazatele (v %)

	HDP	Inflace	Nezaměstnanost
1997	1,9	1,9	11,2
1998	1,4	2,0	11,3
1999	1,5	1,7	10,9
2000	3,7	2,6	10,0
2001	1,9	2,3	9,0
2002	0,5	2,6	8,5
2003	0,0	2,8	8,4
2004	1,7	2,3	8,0
2005	0,9	2,2	7,7
2006	2,2	2,2	6,8
2007	1,7	2,0	6,1
2008	-1,2	3,5	6,7
2009	-5,5	0,8	7,8
2010	1,7	1,6	8,4
2011	0,4	2,9	8,4
2012	-2,4	3,3	10,7
2013	-1,9	1,3	12,2
97-01	2,08	2,10	10,48
02-07	1,16	2,35	7,58
08-13	-1,48	2,23	9,03

Vstup do EU 1952	Průměrný stav v letech 1997 - 2001
Vstup do eurozóny 1999	Průměrný stav v letech 2002 - 2007
Hotovostní euro 2002	Průměrný stav v letech 2008 - 2013
Nástup ekonomické krize 2008	

Zdroj: Eurostat (2013a, b, c) – vlastní zpracování

Itálie má téměř 60 milionů obyvatel a je třetí největší ekonomikou v eurozóně. Sarrazin (2013) píše, že HDP Itálie se nachází kolem 1,6 bilionů eur, avšak má skoro stejně dluhů jako Německo, jehož ekonomika je o 60% větší. Podle databáze Eurostatu (2013d), se státní dluh Itálie za rok 2013 dostal na 132,6% HDP. Bohatší, průmyslový sever doplácí na chudší, zemědělský jih. Jih Itálie se od severu liší nejen znatelně nižším HDP na obyvatele, ale i mentalitou zdejších obyvatel. Fiala (2013) píše, že zadlužení státu není jen ekonomickým problémem, ale má dopad i na sociální, kulturní a politický rozměr. Sarrazin (2013) uvádí, že Italové ze severu další subvence pro svůj vlastní jih odmítají, a tudíž zodpovědnost za jižní Itálii, přesunuta na EU, je jim vítaná. Itálie se stala členem eurozóny v roce 1999, a to i přes neplnění konvergenčního kritéria týkajícího se podílu veřejného dluhu na HDP, který nesmí překročit 60%.

Tabulka 2 ukazuje, že od roku 1997 do roku 2001 vzrostl meziročně HDP průměrně o 2,08%. Po zavedení eura se tempo meziročního přírůstku HDP snížilo, tedy od zavedení eura do roku 2007 vzrostl HDP průměrně už jen o 1,16% a po roce 2008 se

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMIE A MANAGEMENTU

Nárožní 2600/9a, 158 00 Praha 5

HDP dokonce snížil, a to průměrně o 1,48%. Nejvíce se HDP snížil po nástupu ekonomické krize, avšak tempo meziročního přírůstku HDP se snižovalo již po zavedení eura. Míra inflace je ve sledovaných letech většinou pod přijatelnou hranicí 3%. Výjimku tvoří pouze rok 2008 a 2012, kdy je inflace mírně nad 3%. Z dat tedy vyplývá, že po zavedení eura není v Itálii pozorovatelné žádné výrazné kolísání míry inflace.

Podobně jako u Francie, je i v Itálii zaznamenán pokles nezaměstnanosti po zavedení eura, avšak nezaměstnanost v zemi klesala již v roce 2001, tedy rok před jeho zavedením. Hodnoty míry nezaměstnanosti klesly nejvíce na 6,1% v roce 2007. V roce 2012 a 2013 se však hodnoty vracejí pomalu zpět k hodnotám před zavedením eura.

Celkově tedy z dat vyplývá, že růst HDP se po zavedení eura snižuje, míra inflace se výrazně nemění a nezaměstnanost se po zavedení eura sice snížila, ale v posledních dvou sledovaných letech se vrací zpět na dvouciferné hodnoty, kterých země dosahovala již v letech před zavedením eura.

3.3 Finsko a jeho makroekonomické ukazatele před a po zavedení eura

Následující tabulka zobrazuje procentuální meziroční nárůst či pokles HDP míru inflace a také procento nezaměstnanosti v letech 1997 – 2013.

Tabulka 3 Finsko – základní makroekonomické ukazatele (v %)

	HDP	Inflace	Nezaměstnanost
1997	6,2	1,2	12,7
1998	5,0	1,3	11,4
1999	3,9	1,3	10,2
2000	5,3	2,9	9,8
2001	2,3	2,7	9,1
2002	1,8	2,0	9,1
2003	2,0	1,3	9,0
2004	4,1	0,1	8,8
2005	2,9	0,8	8,4
2006	4,4	1,3	7,7
2007	5,3	1,6	6,9
2008	0,3	3,9	6,4
2009	-8,5	1,6	8,2
2010	3,4	1,7	8,4
2011	2,8	3,3	7,8
2012	-1,0	3,2	7,7
2013	-1,4	2,2	8,2
97-01	4,54	1,88	10,64
02-07	3,41	1,18	8,31
08-13	-0,73	2,65	7,78

Vstup do EU 1995	Průměrný stav v letech 1997 - 2001
Vstup do eurozóny 1999	Průměrný stav v letech 2002 - 2007
Hotovostní euro 2002	Průměrný stav v letech 2008 - 2013
Nástup ekonomické krize 2008	

Zdroj: Eurostat (2013a, b, c) – vlastní zpracování

Finsko je severský stát, který má jeden z nejnižších státních dluhů v eurozóně a s počtem pouhých 5,4 milionů obyvatel navíc patří mezi země s nejvyšším HDP na obyvatele v rámci celé EU. Jeho ekonomika je velmi konkurenceschopná a finský vzdělávací a zdravotnický systém je také jeden z nejlepších. Státní dluh Finska se dle databáze Eurostatu (2013d) za rok 2013 dostal na 57% HDP. Stejně jako předchozí vybrané země začalo Finsko používat společnou měnu euro v roce 2002.

Z dat z tabulky 3 vyplývá, že meziroční růst HDP Finska měl klesající tendenci již před zavedením eura. Po zavedení eura se však tempo meziročního růstu HDP začalo snižovat ještě výrazněji. V období po nástupu ekonomické krize došlo dokonce k poklesu HDP průměrně o 0,73%. Z průměrů sledovaných období vyplývá, že růst HDP byl v zemi vyšší před zavedením eura. Hodnoty inflace jsou ve Finsku od roku 1997 do roku 2007, tedy před recesí, do přijatelných 3%. Po začátku recese inflace stoupá a mnohdy se dostává i nad přijatelná 3%. Průměry sledovaných let ukazují, že po zavedení eura, do roku 2007, je inflace v zemi nižší než pět let před jeho zavedením.

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMIE A MANAGEMENTU

Nárožní 2600/9a, 158 00 Praha 5

Z dat ovšem vyplývá, že inflace v zemi lineárně roste. Nezaměstnanost v zemi je vyšší před zavedením eura a od jeho zavedení lineárně klesá. Klesající tendence nezaměstnanosti však pomalu začala již dva roky před zavedením eura. V roce 2013, oproti roku 1997, je nezaměstnanost v zemi o 4,5 procentních bodů nižší.

Po zavedení eura tedy ve Finsku došlo k poklesu meziročního růstu HDP a začínající recese, v roce 2008, v zemi způsobila pokles HDP. Dále po roce 2008 došlo k nárůstu inflace. Oproti tomu nezaměstnanost se po zavedení eura od roku 2002 do roku 2013 výrazně snížila. K postupnému snižování nezaměstnanosti začalo docházet již dva roky před zavedením eura.

3.4 Řecko a jeho makroekonomické ukazatele před a po zavedení eura

Následující tabulka zobrazuje procentuální meziroční nárůst či pokles HDP, míru inflace a také procento nezaměstnanosti v letech 1997 – 2013.

Tabulka 4 Řecko – základní makroekonomické ukazatele (v %)

	HDP	Inflace	Nezaměstnanost
1997	3,6	5,4	-
1998	3,4	4,5	11,1
1999	3,4	2,1	12,0
2000	4,5	2,9	11,2
2001	4,2	3,7	10,7
2002	3,4	3,9	10,3
2003	5,9	3,4	9,7
2004	4,4	3,0	10,5
2005	2,3	3,5	9,9
2006	5,5	3,3	8,9
2007	3,5	3,0	8,3
2008	-0,2	4,2	7,7
2009	-3,1	1,3	9,5
2010	-4,9	4,7	12,6
2011	-7,1	3,1	17,7
2012	-7,0	1,0	24,3
2013	-3,9	-0,9	-
97-01	3,82	3,72	11,25
02-07	4,16	2,85	9,60
08-13	-4,36	2,23	14,36

Vstup do EU 1981	Průměrný stav v letech 1997 - 2001
Vstup do eurozóny 2001	Průměrný stav v letech 2002 - 2007
Hotovostní euro 2002	Průměrný stav v letech 2008 - 2013
Nástup ekonomické krize 2008	

Zdroj: Eurostat (2013a, b, c) – vlastní zpracování

Řecko má přes 11 milionů obyvatel. Stejně jako předchozí sledované země zavedlo měnu euro v roce 2002. Podle internetové stránky Euractiv (2004) Řecko při vstupu do eurozóny ve skutečnosti nesplnilo konvergenční kritérium o nepřekročení 3% deficitu HDP, jelikož řečtí statistici zapomněli zahrnout některé výdaje. V roce 2009 se

Řecko dostalo do finančních problémů a zemi hrozil bankrot. Zenkner (2013) píše, že EU a Mezinárodní měnový fond (dále MMF) poskytli Řecku úvěr ve výši 110 miliard eur a Řekové se přijetím úvěru zavázali přijmout řadu reforem, díky kterým by se měla jejich ekonomika vrátit do normálu. Státní dluh Řecka se dle databáze Eurostatu (2013d), za rok 2013, dostal na 175,1% HDP.

Data z Tabulky 4 ukazují, že HDP do roku 2007 v zemi meziročně rostl. Od roku 2008 se však meziroční HDP dostal do záporných hodnot. Meziroční změna HDP v roce 2013 oproti roku 2002 je -7,5%. Průměry HDP sledovaných let ukazují, že HDP v prvních dvou průměrovaných obdobích roste výrazněji, dokonce výrazněji v období po zavedení eura, avšak od ekonomické krize, v roce 2008, HDP v zemi už jen klesá. U předchozích sledovaných zemí rostl HDP po zavedení eura vždy méně, než před jeho zavedením, zatímco u Řecka roste HDP po zavedení eura více, než před jeho zavedením. Oproti tomu po začátku recese klesá HDP Řecka mnohem výrazněji, než tomu bylo u předchozích sledovaných zemí. Inflace v zemi je po většinu sledovaných let nad přijatelnými 3%, ale z dat vyplývá, že má lineárně klesající tendenci a v roce 2013 dokonce dochází k deflaci. U nezaměstnanosti je možné vidět, že po zavedení eura nezaměstnanost v zemi klesala, ale pouze do roku 2008. Od roku 2009 (od tohoto roku je datováno šíření dluhové krize eurozóny), kdy byla v Řecku zaznamenána finanční krize, se nezaměstnanost opět zvýšila, a to až na 24,3% v roce 2012.

Vývoj makroekonomických ukazatelů Řecka před a po zavedení eura je možné popsat následovně. Po zavedení eura v zemi nedochází ke snížení meziročního růstu HDP, ale naopak k jeho meziročnímu nárůstu. K výraznému poklesu HDP dochází až po nástupu ekonomické krize v roce 2008. Inflace lineárně klesá a nezaměstnanost nejprve klesá, ale od finanční krize v zemi v roce 2009 se dostává na téměř neúnosných 24,3%.

3.5 Slovensko a jeho makroekonomické ukazatele před a po zavedení eura

Následující tabulka zobrazuje procentuální meziroční nárůst či pokles HDP, míru inflace a také procento nezaměstnanosti v letech 1997 – 2013. Oproti předchozím zemím bude v tabulce uveden průměrný stav makroekonomických ukazatelů od roku 1997 – 2008 a následně od roku 2009 – 2013, jelikož Slovensko zavedlo měnu euro později, než předchozí sledované země.

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMIE A MANAGEMENTU

Nárožní 2600/9a, 158 00 Praha 5

Tabulka 5 Slovensko – základní makroekonomické ukazatele (v %)

	HDP	Inflace	Nezaměstnanost
1997	4,4	6,0	-
1998	4,4	6,7	12,7
1999	0,0	10,4	16,5
2000	1,4	12,2	18,9
2001	3,5	7,2	19,5
2002	4,6	3,5	18,8
2003	4,8	8,4	17,7
2004	5,1	7,5	18,4
2005	6,7	2,8	16,4
2006	8,3	4,3	13,5
2007	10,5	1,9	11,2
2008	5,8	3,9	9,6
2009	-4,9	0,9	12,1
2010	4,4	0,7	14,5
2011	3,0	4,1	13,7
2012	1,8	3,7	14,0
2013	0,9	1,5	14,2
97-08	4,95	6,23	15,74
09-13	1,04	2,18	13,70

Vstup do EU 2004	Průměrný stav v letech 1997 - 2008
Vstup do eurozóny 2009	Průměrný stav v letech 2009 - 2013
Hotovostní euro 2009	Nástup ekonomické krize 2008

Zdroj: Eurostat (2013a, b, c) – vlastní zpracování

Slovensko je součástí eurozóny od roku 2009 a z vybraných zemí je tedy jejím nejmladším členem. V rámci celé eurozóny patří Slovensko také mezi její nejmladší členy, jelikož po roce 2009 do ní vstoupilo už jen Estonsko v roce 2011 a Lotyšsko v roce 2014. Oproti předchozím zemím bude stav makroekonomických ukazatelů po zavedení eura popisován v rámci kratšího časového horizontu a navíc po nástupu ekonomické krize, jelikož měna euro byla v zemi zavedena po začátku recese. Slovensko se tedy muselo vypořádat nejen se změnou své státní měny za euro, ale také s probíhající recesí. Počet obyvatel Slovenska je skoro 5,5 milionů. Státní dluh Slovenska se dle databáze Eurostatu (2013d), za rok 2013, dostal na 55,4% HDP, což je nejméně z výše porovnávaných zemí eurozóny.

Z dat v tabulce 5 vyplývá, že tempo meziročního růstu HDP se v zemi po zavedení eura snížilo. To dokazuje průměrný stav hodnot meziročního růstu HDP před a po zavedení eura. Po zavedení této měny byl největší meziroční nárůst HDP zaznamenán v roce 2010. Podle internetové stránky Ministerstva zahraničních věcí České republiky (2014) tomu tak bylo díky růstu zahraniční poptávky. Naopak největší pokles HDP byl zaznamenán v roce 2009, kdy Slovensko zavedlo euro, a to o 4,9 procentních bodů. Dále z dat v tabulce je možné vidět značné snížení růstu cenové hladiny, neboli desinflaci po zavedení eura. Před zavedením eura inflace v některých letech dosahovala i dvouciferných hodnot a téměř nikdy nebyla menší než 3%. Po zavedení eura, kromě roku 2011, byla inflace v zemi vždy do přijatelných 3%. Nezaměstnanost ve sledovaných letech v zemi lineárně klesá. Její nejvýraznější pokles

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMIE A MANAGEMENTU

Nárožní 2600/9a, 158 00 Praha 5

je možné vidět v roce 2008, tedy rok před zavedením eura, kdy nezaměstnanost na Slovensku dosahovala 9,6%, což je jediná jednociferná hodnota za celé sledované období. V rámci celé EU patří Slovensko mezi země s nejvyšší nezaměstnaností.

Na Slovensku, pět let od zavedení eura, došlo k poklesu meziročního růstu HDP, dále k desinflaci a nezaměstnanost v zemi rok před zavedením eura sice klesla, po jeho zavedení se však opět dostala na dvouciferné hodnoty, které jsou jedny z nejvyšších v rámci celé EU.

4. Makroekonomické ukazatele zemí mimo eurozónu a jejich srovnání se zeměmi v eurozóně

Stejně jako v předchozí části práce, která popisovala makroekonomické ukazatele zemí eurozóny, byly i v této kapitole vybrány ukazatele: růst HDP, inflace a nezaměstnanost. Na základě těchto ukazatelů bude popsána ekonomická a sociální pozice zemí mimo eurozónu v porovnání se zeměmi mimo eurozónu. Ze zemí mimo eurozónu byly vybrány Dánsko, Spojené království, Švédsko, Česká republika a Bulharsko. Země jsou seřazeny podle vstupu do EU a abecedně. Jako v předchozí části byly tyto země vybrány z důvodu jejich geografické, politické a kulturní různorodosti.

V této části práce jsou také hodnoty jednotlivých makroekonomických ukazatelů zemí zobrazeny v tabulkách a následně je popsán jejich vývoj. Zvoleným časovým rozmezím je období let 1997 - 2013 a to z důvodu, aby bylo porovnáváno stejné období, jako u zemí eurozóny. V tabulkách jsou uvedeny i průměrné stavy hodnot za určité období. Průměrováno je období před ekonomickou krizí, tedy 1997 – 2007, a období po nástupu ekonomické krize, tedy 2008 - 2013.

4.1 Dánsko a jeho makroekonomické ukazatele v letech 1997 – 2013

Následující tabulka zobrazuje procentuální meziroční nárůst či pokles HDP, míru inflace a také procento nezaměstnanosti v letech 1997 – 2013.

Tabulka 6 Dánsko – základní makroekonomické ukazatele (v %)

	HDP	Inflace	Nezaměstnanost
1997	3,2	2,0	5,2
1998	2,2	1,3	4,9
1999	2,6	2,1	5,2
2000	3,5	2,7	4,3
2001	0,7	2,3	4,5
2002	0,5	2,4	4,6
2003	0,4	2,0	5,4
2004	2,3	0,9	5,5
2005	2,4	1,7	4,8
2006	3,4	1,9	3,9
2007	1,6	1,7	3,8
2008	-0,8	3,6	3,5
2009	-5,7	1,1	6,0
2010	1,4	2,2	7,5
2011	1,1	2,7	7,6
2012	-0,4	2,4	7,5
2013	0,4	0,5	7,0
97-08	2,07	1,90	4,73
09-13	-0,66	2,08	6,51

Vstup do EU 1973	Průměrný stav v letech 1997 - 2008
Nástup ekonomické krize 2008	Průměrný stav v letech 2009 - 2013

Zdroj: Eurostat (2013a, b, c) – vlastní zpracování

Dánsko s počtem obyvatel nad 5,5 milionů je členem EU od roku 1973. Ze sledovaných zemí, které nemají měnu euro, je spolu se Spojeným královstvím nejstarším členem EU. Jelikož si země vyjednala tzv. neúčastnickou doložku, nemusí měnu euro, na rozdíl od ostatních sledovaných zemí, v zemi zavést. Podle internetové stránky Euroskop (2014) je dánská měna pevně vázána na euro a úroková a měnová politika v zemi je koordinována s eurozónou. Je známo, že Dánsko patří mezi země s nejvyšší životní úrovní na světě a jeho státní dluh také patří v rámci EU k těm nižším. Podle databáze Eurostat (2013d) je státní dluh Dánska, za rok 2013, na 44,5% HDP.

Z dat v tabulce 6 vyplývá, že tempo meziročního růstu HDP od roku 1997 do roku 2013 má lineárně klesající tendenci. Od roku 2008 do roku 2013, po nástupu recese, se průměrně HDP snížil dokonce o 0,66 procentních bodů, zatímco před recesí meziroční růst HDP průměrně narostl o 2,07 procentních bodů. Tato klesající tendence meziročního růstu HDP je pozorovatelná i u všech předchozích sledovaných zemí eurozóny, ovšem v Dánsku růst HDP zasáhla až ekonomická krize v roce 2008, kdežto u předchozích sledovaných zemí eurozóny byl pokles růstu HDP zaznamenán již po zavedení eura, což bylo většinou ještě několik let před začátkem recese.

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMIE A MANAGEMENTU

Nárožní 2600/9a, 158 00 Praha 5

Kromě roku 2008 kolísá inflace Dánska pod 3%. Kromě Řecka, které tuto přijatelnou 3% hranici přesáhlo devětkrát ze sedmnácti sledovaných let a Slovenska, které tuto hranici přesáhlo dokonce jedenáctkrát, byla inflace u předchozích sledovaných zemí, kromě roku 2008, také téměř neustále do 3%. Pokud jsou porovnány průměry míry inflace před recesí a po začátku recese, je pozorovatelný nárůst inflace v období po začátku recese.

U nezaměstnanosti Dánska je patrný rozdíl oproti zemím eurozóny, jelikož z průměrů, kromě Řecka, vyplývá, že nezaměstnanost zemí eurozóny spíše průměrně klesala, zatímco u Dánska je tomu naopak. Nárůst nezaměstnanosti po nástupu ekonomické krize je patrný od roku 2009. Zatímco od roku 1997 do roku 2008 byla nezaměstnanost do 5,5%, od roku 2009 do roku 2013 byla nezaměstnanost nad 6%. Nezaměstnanost Dánska má tedy lineárně rostoucí tendenci, kdy nejvíce roste po roce 2008.

Vývoj makroekonomických ukazatelů Dánska je možné shrnout následovně. Meziroční růst HDP má lineárně klesající tendenci, kdežto inflace má lineárně rostoucí tendenci, ale neustále zůstává pod přijatelnou 3% hranicí (kromě roku 2008). Nezaměstnanost v zemi lineárně roste. Podobný vývoj je pozorovatelný i u předchozích sledovaných zemí. Meziroční růst HDP se u sledovaných zemí snižoval většinou již po zavedení eura, zatímco v Dánsku až po začátku recese. Inflace byla mírná (kromě Slovenska před zavedením eura, jehož inflace byla vyšší, dokonce i pádivá). Nezaměstnanost Dánska se v roce 2013, oproti roku 1997, zvýšila o 1,8 procentních bodů. Nejnižší nezaměstnanost byla v zemi v roce 2008, což je tendence viditelná i u sledovaných zemí eurozóny. Míra nezaměstnanosti v EU se většinou ve sledovaných letech do roku 2008 snižuje a od roku 2009 se zase postupně zvyšuje.

4.2 Spojené království a jeho makroekonomické ukazatele v letech 1997 – 2013

Následující tabulka zobrazuje procentuální meziroční nárůst či pokles HDP, míru inflace a také procento nezaměstnanosti v letech 1997 – 2013.

Tabulka 7 Spojené království – základní makroekonomické ukazatele (v %)

	HDP	Inflace	Nezaměstnanost
1997	4,4	1,8	6,8
1998	3,6	1,6	6,1
1999	2,9	1,3	5,9
2000	4,4	0,8	5,4
2001	2,2	1,2	5,0
2002	2,3	1,3	5,1
2003	3,9	1,4	5,0
2004	3,2	1,3	4,7
2005	3,2	2,1	4,8
2006	2,8	2,3	5,4
2007	3,4	2,3	5,3
2008	-0,8	3,6	5,6
2009	-5,2	2,2	7,6
2010	1,7	3,3	7,8
2011	1,1	4,4	8,0
2012	0,3	2,8	7,9
2013	1,9	2,6	-
97-08	3,30	1,58	5,42
09-13	-0,16	3,15	9,22

Vstup do EU 1973	Průměrný stav v letech 1997 - 2008
Nástup ekonomické krize 2008	Průměrný stav v letech 2009 - 2013

Zdroj: Eurostat (2013a, b, c) – vlastní zpracování

Spojené království, stejně jako Dánsko, je členem EU od roku 1973. Má přes 62 milionů obyvatel a životní úroveň je zde také jako v Dánsku nad průměrem EU. Spojené království má také vyjednanou výjimku ze zavedení eura, tedy tzv. neúčastnickou doložku. Podle databáze Eurostat (2013d) se státní dluh Spojeného království, za rok 2013, vyšplhal na 90,6% HDP, což řadí Spojené království na deváté místo ze zemí EU s největším dluhem. Tento dluh je také nad průměrem EU.

Tabulka 7 ukazuje, že stejně jako u Dánska se tempo meziročního růstu HDP ve sledovaných letech snižuje. V roce 2008 a 2009 dosahuje dokonce záporných hodnot, tedy HDP země klesá. Průměrně se HDP, od roku 2009 do roku 2013, tedy po nástupu recese, snížil o 0,16%. I ve Spojeném království, stejně jako u předchozích sledovaných zemí eurozóny, tempo meziročního růstu HDP lineárně klesá. Z dat však vyplývá, že stejně jako u Dánska má na pokles HDP vliv až ekonomická krize, což je rozdíl oproti zemím eurozóny, kde se HDP snižoval již po zavedení eura, tedy ještě před začátkem ekonomické krize.

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMIE A MANAGEMENTU

Nárožní 2600/9a, 158 00 Praha 5

Inflace je do roku 2007 vždy do 3%, avšak od roku 2008 se dostává mnohdy i nad 3%. U žádné ze sledovaných zemí nebyla inflace v roce 2008, tedy na začátku recese pod 3%. Od roku 2008 tedy inflace v zemi narůstá a pokud jsou porovnány průměry obou sledovaných období, je tento nárůst jasně vidět. Nezaměstnanost v zemi ve sledovaných letech lineárně roste, avšak v rámci EU patří Spojené království stále mezi země s nízkou mírou nezaměstnanosti. Pokud jsou opět porovnány oba průměry období 1997 - 2007 a 2008 - 2013, je nárůst nezaměstnanosti ve Spojeném království v posledních letech znatelný.

Ve Spojeném království ve sledovaných letech růst HDP lineárně klesá a od roku 2008 dochází dokonce k jeho snížení. Průměrně od začátku recese klesl HDP o 0,16 %. Dále po roce 2008 došlo ke zvýšení inflace a k růstu nezaměstnanosti. U sledovaných zemí eurozóny dosahovala nezaměstnanost v posledních letech většinou dvouciferných hodnot, zatímco Dánsko a Spojené království drží svou nezaměstnanost pod jednocifernými 8%.

4.3 Švédsko a jeho makroekonomické ukazatele v letech 1997 – 2013

Následující tabulka zobrazuje procentuální meziroční nárůst či pokles HDP, míru inflace a také procento nezaměstnanosti v letech 1997 – 2013.

Tabulka 8 Švédsko – základní makroekonomické ukazatele (v %)

	HDP	Inflace	Nezaměstnanost
1997	2,7	1,8	9,9
1998	4,2	1,0	8,2
1999	4,7	0,5	6,7
2000	4,5	1,3	5,6
2001	1,3	2,7	5,8
2002	2,5	1,9	6,0
2003	2,3	2,3	6,6
2004	4,2	1,0	7,4
2005	3,2	0,8	7,7
2006	4,3	1,5	7,1
2007	3,3	1,7	6,1
2008	-0,6	3,3	6,2
2009	-5,0	1,9	8,3
2010	6,6	1,9	8,6
2011	2,9	1,4	7,8
2012	0,9	0,9	8,0
2013	1,5	0,4	8,0
97-08	3,38	1,50	7,00
09-13	1,05	1,63	7,81

Vstup do EU 1995	Průměrný stav v letech 1997 - 2008
Nástup ekonomické krize 2008	Průměrný stav v letech 2009 - 2013

Zdroj: Eurostat (2013a, b, c) – vlastní zpracování

Švédsko je severský stát s počtem obyvatel přes 9,5 miliónů. Členem EU je od roku 1995. Podle databáze Eurostat (2013d) je státní dluh Švédky, za rok 2013, na 40,6% HDP. Tento údaj řadí Švédsko na osmé místo ze zemí s nejnižším dluhem v rámci celé EU. Dluh Švédska je tedy i pod průměrem EU a ze sledovaných zemí je druhý nejnižší, a to hned po Bulharsku. Švédsko má také vyjednanou výjimku ze zavedení eura, ovšem na rozdíl od Spojeného království a Dánska pouze dočasnou.

Tabulka 8 ukazuje, že tempo meziročního růstu HDP má klesající tendenci. Opět podobný vývoj je i u všech předchozích sledovaných zemí eurozóny i mimo ni, ale i zde začíná pokles až po začátku ekonomické krize. Největší růst byl zaznamenán v roce 2010, a to o 6,6%, avšak kromě této výjimky jsou hodnoty růstu od roku 2008 nižší než v období před rokem 2008. Nejnižší tempo meziročního růstu HDP bylo v roce 2009, kdy HDP klesl meziročně o 5%.

Inflace v zemi, kromě roku 2001, 2003 a 2008, kolísá pod 2%. Tento inflační vývoj, neboli inflační hodnoty Švédska, jsou nejnižší ze všech sledovaných zemí eurozóny i mimo ni. Nejvyšší inflace byla v zemi v roce 2008, stejně jako i u všech předchozích sledovaných zemí. Nezaměstnanost se od roku 1997 snížila, ovšem

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMIE A MANAGEMENTU

Nárožní 2600/9a, 158 00 Praha 5

porovnání průměrů období před recesí a po recesi ukazuje, že nezaměstnanost se v posledních letech opět navýšila. Nezaměstnanost se ve Švédsku začala zvyšovat od roku 2009, kdy nárůst nezaměstnanosti v tomto roce je zaznamenán u všech zemí EU.

Makroekonomické ukazatele Švédska je možné shrnout následovně. Meziroční růst HDP má klesající tendenci. HDP v zemi výrazně klesá po začátku recese. Inflace kolísá kolem 2% a má lineárně rostoucí tendenci. Nezaměstnanost se v zemi v posledních letech zvýšila, avšak pořád je pod průměrem EU a stejně, jako u předchozích sledovaných zemí mimo eurozónu, se nachází v jednociferných hodnotách.

4.4 Česká republika a její makroekonomické ukazatele v letech 1997 – 2013

Následující tabulka zobrazuje procentuální meziroční nárůst či pokles HDP, míru inflace a také procento nezaměstnanosti v letech 1997 – 2013.

Tabulka 9 Česká republika – základní makroekonomické ukazatele (v %)

	HDP	Inflace	Nezaměstnanost
1997	-0,9	8,0	4,8
1998	-0,2	9,7	6,5
1999	1,7	1,8	8,7
2000	4,2	3,9	8,8
2001	3,1	4,5	8,1
2002	2,1	1,4	7,3
2003	3,8	-0,1	7,8
2004	4,7	2,6	8,3
2005	6,8	1,6	7,9
2006	7,0	2,1	7,1
2007	5,7	3,0	5,3
2008	3,1	6,3	4,4
2009	-4,5	0,6	6,7
2010	2,5	1,2	7,3
2011	1,8	2,1	6,7
2012	-1,0	3,5	7,0
2013	-0,9	1,4	7,0
97-08	3,44	3,50	7,32
09-13	0,16	2,51	6,51

Vstup do EU 2004	Průměrný stav v letech 1997 - 2008
Nástup ekonomické krize 2008	Průměrný stav v letech 2009 - 2013

Zdroj: Eurostat (2013a, b, c) – vlastní zpracování

Česká republika s počtem obyvatel přes 10,5 miliónů je členem EU od roku 2004. Spolu s Bulharskem, které je následující porovnávanou zemí, je Česká republika ze sledovaných zemí nejmladším členem EU. Dluh České republiky je jedním z nejnižších v rámci celé EU. Státní dluh České republiky za rok 2013 je, dle databáze Eurostat (2013d), na 46% HDP. Česká republika je tedy se svým dluhem na osmém místě ze všech 28 zemí EU. Dluh České republiky je pod průměrem EU.

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMIE A MANAGEMENTU

Nárožní 2600/9a, 158 00 Praha 5

Z tabulky 9 vyplývá, že meziroční růst HDP České republiky se od roku 1999 do roku 2008 zvyšoval. Až od roku 2009 HDP země meziročně klesá a to o 4,5 procentních bodů. I zde je vidět pokles HDP až po roce 2008, zatímco u zemí eurozóny tomu tak bylo již po zavedení společné měny euro. Spolu se Slovenskem a Finskem dosahuje meziroční nárůst HDP v roce 2008 ještě pořád kladných hodnot. Ostatní sledované země zasáhl meziroční pokles HDP již od roku 2008.

Inflace ve sledovaných letech mnohdy dosahuje podobně vysokých hodnot jako inflace Slovenska. Česká republika, spolu s následující porovnávanou zemí Bulharskem, je zemí s nejvyšší inflací v roce 2008, tedy v období začátku recese. Inflace České republiky se stejně jako v několika dalších letech sledovaného období neudržela pod přijatelnými 3%. Pouze v roce 2003 dochází k deflaci, která byla zaznamenána ze sledovaných zemí pouze u Řecka, ovšem až v roce 2013.

Jak také z dat vyplývá, Česká republika patří mezi země s nejnižší nezaměstnaností a to v rámci celé EU. V porovnání s ostatními sledovanými zeměmi si navíc Česká republika vedla v nezaměstnanosti po začátku recese lépe, což dokazuje porovnání průměrů období před recesí a po ní. Průměrně se nezaměstnanost po začátku krize snížila, kdežto u ostatních sledovaných zemí EU tomu bylo většinou právě naopak.

Shrnutí makroekonomických ukazatelů České republiky je následující. Meziroční růst HDP ve sledovaných letech po nástupu ekonomické krize klesá, inflace po začátku recese je průměrně nižší než v předchozím období a nezaměstnanost je v České republice jednou z nejnižších v rámci celé EU.

4.5 Bulharsko a jeho makroekonomické ukazatele v letech 1997 – 2013

Následující tabulka zobrazuje procentuální meziroční nárůst či pokles HDP, míru inflace a také procento nezaměstnanosti v letech 1997 – 2013.

Tabulka 10 Bulharsko – základní makroekonomické ukazatele (v %)

	HDP	Inflace	Nezaměstnanost
1997	-1,6	-	-
1998	4,9	18,7	-
1999	2,0	2,6	-
2000	5,7	10,3	16,4
2001	4,2	7,4	19,5
2002	4,7	5,8	18,2
2003	5,5	2,3	13,7
2004	6,7	6,1	12,1
2005	6,4	6,0	10,1
2006	6,5	7,4	9,0
2007	6,4	7,6	6,9
2008	6,2	12,0	5,6
2009	-5,5	2,5	6,8
2010	0,4	3,0	10,3
2011	1,8	3,4	11,3
2012	0,6	2,4	12,3
2013	0,9	0,4	12,9
97-08	4,67	7,42	13,23
09-13	0,73	3,95	9,86

Vstup do EU 2004	Průměrný stav v letech 1997 - 2008
Nástup ekonomické krize 2008	Průměrný stav v letech 2009 - 2013

Zdroj: Eurostat (2013a, b, c) – vlastní zpracování

Bulharsko, jehož počet obyvatel je přes 7 miliónů, je stejně jako Česká republika členem EU od roku 2004. Státní dluh Bulharska za rok 2013 je, dle internetové stránky Eurostat (2013d), na 18,9% HDP. Po Estonsku je tento dluh nejnižší v rámci celé EU a je tedy výrazně pod průměrem EU. Bulharsko, stejně jako Dánsko, má pevně vázaný kurz na euro.

Z tabulky 10 vyplývá, že tempo meziročního růstu HDP se od roku 2008 výrazně snižuje. To ukazuje i srovnání průměrů hodnot meziročního růstu HDP před recesí a po ní. Opět je zde tedy patrný podobný vývoj těchto hodnot, jako i u všech ostatních sledovaných zemí eurozóny i mimo ni. HDP v zemi výrazně klesá v roce 2009 a pak roste už jen mírně. Inflace je na začátku recese v roce 2008 nejvyšší ze všech sledovaných zemí EU. Průměry inflace obou porovnávaných období jsou také ze sledovaných zemí nejvyšší. V roce 1998, 2000 a 2008 dosahuje inflace i dvouciferných hodnot. I tak je v zemi pozorovatelné snížení inflace od roku 2009 až do roku 2013, kdy kromě roku 2011 (od kterého dochází k desinflaci) je vždy její míra do 3%.

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMIE A MANAGEMENTU

Nárožní 2600/9a, 158 00 Praha 5

Nezaměstnanost Bulharska je jednou z největších v rámci celé EU. Zatímco u předchozích zemí mimo eurozónu byla jednociferná, v Bulharsku je velice často dvouciferná. Z průměrů obou porovnávaných období je sice zřejmý pokles nezaměstnanosti po začátku recese, který však nevydrží dlouho, jelikož v roce 2010 opět narůstá do dvouciferných hodnot.

Makroekonomické ukazatele lze shrnout následovně. HDP se v roce 2009 výrazně snižuje a poté roste už jen mírně. Inflace Bulharska je v posledních sledovaných letech také nižší, do přijatelných 3%, avšak její zprůměrované hodnoty za sledovaná období jsou nejvyšší ze sledovaných zemí EU. Nezaměstnanost v zemi je jednou z nejvyšších v rámci celé EU. Jednociferných hodnot dosahovala pouze v letech 2006-2009.

5. Závěr

Bakalářská práce se zabývala hodnocením úspěšnosti zavedení eura na základě popisu základních makroekonomických ukazatelů vybraných zemí eurozóny před a po zavedení eura a následně jejich srovnáním s vybranými zeměmi mimo eurozónu. Sledovaným časovým úsekem, za které byl popisován vývoj HDP, inflace a nezaměstnanosti, bylo období let 1997 – 2013.

Data HDP ukázala, že tempo růstu HDP u vybraných zemí eurozóny i mimo ni má lineárně klesající tendenci za celé sledované období let 1997 – 2013. Z dat také vyplývá, že u vybraných zemí eurozóny, které zavedly společnou měnu euro v roce 2002, tempo meziročního růstu HDP výrazněji klesalo již právě po jeho zavedení. Tento trend byl pozorovatelný u Francie, Itálie i Finska. Výjimku v tomto trendu tvoří Řecko, jehož tempo meziročního růstu se po zavedení eura naopak zvýšilo. V Řecku se však pozitivní vývoj HDP neudržel dlouho. Po začátku recese v roce 2008 začalo výrazně klesat tempo růstu HDP u všech sledovaných zemí eurozóny i mimo ni. Řecko během této krize utrpělo mnohem výraznější pokles HDP, než ostatní sledované země. Vývoj HDP na Slovensku má také lineárně klesající tendenci, ale euro zde bylo zavedeno až v roce 2009, ve stejném roce, kdy začala dluhová krize eurozóny. Na rozdíl od ostatních vybraných zemí se tedy Slovensko muselo vypořádat se změnou své národní měny, ale zároveň s ekonomickou krizí a dluhovou krizí eurozóny. Data HDP však ukázala, že Slovensko se s ekonomickou krizí vypořádalo lépe, než zbylé vybrané země eurozóny. Data dále ukazují, že HDP zemí mimo eurozónu, se ve sledovaných letech po začátku ekonomické krize vyvíjel pozitivněji, než u zemí eurozóny. Hodnoty HDP zemí mimo eurozónu, tedy Dánska, Spojeného království, Švédska, České republiky a Bulharska, byly v porovnání s hodnotami vybraných zemí eurozóny po začátku ekonomické krize vyšší. Země, které nezavedly společnou měnu euro si tedy ve vývoji HDP vedly lépe.

U vybraných zemí eurozóny, i mimo ni, hodnoty inflace ukázaly, že po většinu sledovaných let byla míra inflace do 3%, což je hodnoceno jako přijatelná míra inflace. Mírně nad 3% hranicí byla inflace u všech sledovaných zemí většinou jen na začátku ekonomické krize v roce 2008. U vybraných zemí eurozóny inflace výrazně nekolísala. V některých zemích rostla a v jiných klesala, ale většinou pouze v rozmezí desetin procenta. Z dat vyplývá, že u poloviny zemí celé eurozóny došlo po zavedení společné měny euro ke snížení inflace a u druhé poloviny k jejímu zvýšení. K výraznému snížení inflace došlo z vybraných zemí eurozóny pouze na Slovensku, kde inflace po zavedení eura klesla průměrně o 4,05 procentních bodů. Při srovnání s daty zemí mimo eurozónu je ve sledovaném období patrný rozdíl ve vývoji inflace. Z vybraných zemí mimo eurozónu z dat vyplývá, že inflace lineárně roste u Dánska, Spojeného království a Švédska. V rámci všech zemí EU, jenž nemají společnou měnu euro, inflace lineárně rostla právě jen u těchto třech zmiňovaných zemí. U všech ostatních zemí mimo eurozónu v průběhu sledovaných let inflace lineárně klesala. Zároveň také u všech ostatních zemí mimo eurozónu byla zaznamenána průměrně nižší inflace po začátku ekonomické krize, než ukazoval průměr dat před krizí. Zatímco u poloviny zemí eurozóny inflace rostla a u druhé poloviny klesala, u zemí mimo eurozónu inflace v nadpoloviční většině lineárně klesala, a to dokonce i po začátku ekonomické krize.

Vývoj nezaměstnanosti ve vybraných zemích eurozóny ukazuje, že po zavedení eura nezaměstnanost v zemích klesá. Pokud by však do hodnocení vývoje nezaměstnanosti byly zahrnuty všechny země eurozóny, tak z dat vyplývá, že se nezaměstnanost po zavedení eura zvýšila v nadpoloviční většině zemí eurozóny. Přesně v 11 případech z 18 zemí eurozóny. Na začátku recese byla nezaměstnanost vybraných zemí eurozóny ještě poměrně nízká, ale od roku 2009, kdy začala dluhová krize eurozóny, se nezaměstnanost sledovaných zemí začala zvyšovat a mnohdy dosáhla i dvouciferných hodnot. Z vybraných zemí mimo eurozónu dosahovala nezaměstnanost dvouciferných hodnot pouze v Bulharsku. Celkově se však nezaměstnanost ve vybraných zemích mimo eurozónu většinou zvyšovala. Zahrnutí dat vývoje nezaměstnanosti všech zemí, které nezavedly společnou měnu euro, ukazuje, že nezaměstnanost se zvyšuje v 6 z 10 případů.

Pokud by hodnocení úspěšnosti zavedení eura mělo být založeno pouze na vývoji růstu HDP, míry inflace a míry nezaměstnanosti, jeho zavedení by bylo hodnoceno jako neúspěšné, a to převážně z důvodu výrazného snížení životní úrovně a ekonomické výkonnosti v těchto zemích. Vývoj makroekonomických ukazatelů zemí eurozóny také ukázal většinový nárůst nezaměstnanosti i inflace. Zavedení eura v zemích tedy nevedlo k pozitivnímu vývoji základních makroekonomických ukazatelů HDP, inflace a nezaměstnanosti.

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMIE A MANAGEMENTU

Nárožní 2600/9a, 158 00 Praha 5

Přílohy

Tabulka 11 Belgie – základní makroekonomické ukazatele (v %)

	HDP	Inflace	Nezaměstnanost
1997	3,7	1,5	9,2
1998	1,9	0,9	9,3
1999	3,5	1,1	8,5
2000	3,7	2,7	6,9
2001	0,8	2,4	6,6
2002	1,4	1,6	7,5
2003	0,8	1,5	8,2
2004	3,3	1,9	8,4
2005	1,8	2,5	8,5
2006	2,7	2,3	8,3
2007	2,9	1,8	7,5
2008	1,0	4,5	7,0
2009	-2,8	0,0	7,9
2010	2,3	2,3	8,3
2011	1,8	3,4	7,2
2012	-0,1	2,6	7,6
2013	0,2	1,2	8,4
97-01	2,72	1,72	8,10
02-07	2,15	1,93	8,06
08-13	0,40	2,33	7,73

Vstup do EU 1952	Průměrný stav v letech 1997 - 2001
Vstup do eurozóny 1999	Průměrný stav v letech 2002 - 2007
Hotovostní euro 2002	Průměrný stav v letech 2008 - 2013
Nástup ekonomické krize 2008	

Zdroj: Eurostat (2013a, b, c) – vlastní zpracování

Tabulka 12 Lucembursko – základní makroekonomické ukazatele (v %)

	HDP	Inflace	Nezaměstnanost
1997	5,9	1,4	2,7
1998	6,5	1,0	2,7
1999	8,4	1,0	2,4
2000	8,4	3,8	2,2
2001	2,5	2,4	1,9
2002	4,1	2,1	2,6
2003	1,7	2,5	3,8
2004	4,4	3,2	5,0
2005	5,3	3,8	4,6
2006	4,9	3,0	3,6
2007	6,6	2,7	4,2
2008	-0,7	4,1	4,9
2009	-5,6	0,0	5,1
2010	3,1	2,8	4,6
2011	1,9	3,7	4,8
2012	-0,2	2,9	5,1
2013	-	1,7	5,9
97-01	6,34	1,92	2,38
02-07	4,50	2,88	3,96
08-13	-0,30	2,53	4,25

Vstup do EU 1952	Průměrný stav v letech 1997 - 2001
Vstup do eurozóny 1999	Průměrný stav v letech 2002 - 2007
Hotovostní euro 2002	Průměrný stav v letech 2008 - 2013
Nástup ekonomické krize 2008	

Zdroj: Eurostat (2013a, b, c) – vlastní zpracování

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMIE A MANAGEMENTU

Nárožní 2600/9a, 158 00 Praha 5

Tabulka 13 Německo – základní makroekonomické ukazatele (v %)

	HDP	Inflace	Nezaměstnanost
1997	1,7	1,5	9,7
1998	1,9	0,6	9,4
1999	1,9	0,6	8,6
2000	3,1	1,4	8,0
2001	1,5	1,9	7,9
2002	0,0	1,4	8,7
2003	-0,4	1,0	9,8
2004	1,2	1,8	10,5
2005	0,7	1,9	11,3
2006	3,7	1,8	10,3
2007	3,3	2,3	8,7
2008	1,1	2,8	7,5
2009	-5,1	0,2	7,8
2010	4,0	1,2	7,1
2011	3,3	2,5	5,9
2012	0,7	2,1	5,5
2013	0,4	1,6	5,3
97-01	2,02	1,20	8,72
02-07	1,41	1,70	9,88
08-13	0,73	1,73	6,51

Vstup do EU 1952	Průměrný stav v letech 1997 - 2001
Vstup do eurozóny 1999	Průměrný stav v letech 2002 - 2007
Hotovostní euro 2002	Průměrný stav v letech 2008 - 2013
Nástup ekonomické krize 2008	

Zdroj: Eurostat (2013a, b, c) – vlastní zpracování

Tabulka 14 Nizozemsko – základní makroekonomické ukazatele (v %)

	HDP	Inflace	Nezaměstnanost
1997	4,3	1,9	5,5
1998	3,9	1,8	4,3
1999	4,7	2,0	3,5
2000	3,9	2,3	3,1
2001	1,9	5,1	2,5
2002	0,1	3,9	3,1
2003	0,3	2,2	4,2
2004	2,2	1,4	5,1
2005	2,0	1,5	5,3
2006	3,4	1,7	4,4
2007	3,9	1,6	3,6
2008	1,8	2,2	3,1
2009	-3,7	1,0	3,7
2010	1,5	0,9	4,5
2011	0,9	2,5	4,4
2012	-1,2	2,8	5,3
2013	-	2,6	6,7
97-01	3,74	2,62	3,78
02-07	1,98	2,05	4,28
08-13	-0,14	2,00	4,61

Vstup do EU 1952	Průměrný stav v letech 1997 - 2001
Vstup do eurozóny 1999	Průměrný stav v letech 2002 - 2007
Hotovostní euro 2002	Průměrný stav v letech 2008 - 2013
Nástup ekonomické krize 2008	

Zdroj: Eurostat (2013a, b, c) – vlastní zpracování

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMIE A MANAGEMENTU

Nárožní 2600/9a, 158 00 Praha 5

Tabulka 15 Irsko – základní makroekonomické ukazatele (v %)

	HDP	Inflace	Nezaměstnanost
1997	11,3	1,3	9,9
1998	8,9	2,1	7,5
1999	11,0	2,5	5,6
2000	10,6	5,3	4,2
2001	5,0	4,0	3,9
2002	5,4	4,7	4,5
2003	3,7	4,0	4,6
2004	4,2	2,3	4,5
2005	6,1	2,2	4,4
2006	5,5	2,7	4,5
2007	5,0	2,9	4,7
2008	-2,2	3,1	6,4
2009	-6,4	-1,7	12,0
2010	-1,1	-1,6	13,9
2011	2,2	1,2	14,7
2012	0,2	1,9	14,7
2013	-	0,5	13,1
97-01	9,36	3,04	6,22
02-07	4,98	3,13	4,53
08-13	-1,46	0,56	12,46

Vstup do EU 1973	Průměrný stav v letech 1997 - 2001
Vstup do eurozóny 1999	Průměrný stav v letech 2002 - 2007
Hotovostní euro 2002	Průměrný stav v letech 2008 - 2013
Nástup ekonomické krize 2008	

Zdroj: Eurostat (2013a, b, c) – vlastní zpracování

Tabulka 16 Portugalsko – základní makroekonomické ukazatele (v %)

	HDP	Inflace	Nezaměstnanost
1997	4,4	1,9	6,7
1998	5,1	2,2	5,6
1999	4,1	2,2	5,0
2000	3,9	2,8	4,5
2001	2,0	4,4	4,6
2002	0,8	3,7	5,7
2003	-0,9	3,3	7,1
2004	1,6	2,5	7,5
2005	0,8	2,1	8,6
2006	1,4	3,0	8,6
2007	2,4	2,4	8,9
2008	0,0	2,7	8,5
2009	-2,9	-0,9	10,6
2010	1,9	1,4	12,0
2011	-1,3	3,6	12,9
2012	-3,2	2,8	15,9
2013	-1,4	0,4	16,5
97-01	3,90	2,70	5,28
02-07	1,01	2,83	7,73
08-13	-1,15	1,66	12,73

Vstup do EU 1986	Průměrný stav v letech 1997 - 2001
Vstup do eurozóny 1999	Průměrný stav v letech 2002 - 2007
Hotovostní euro 2002	Průměrný stav v letech 2008 - 2013
Nástup ekonomické krize 2008	

Zdroj: Eurostat (2013a, b, c) – vlastní zpracování

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMIE A MANAGEMENTU

Nárožní 2600/9a, 158 00 Praha 5

Tabulka 17 Španělsko – základní makroekonomické ukazatele (v %)

	HDP	Inflace	Nezaměstnanost
1997	3,9	1,9	17,8
1998	4,5	1,8	15,9
1999	4,7	2,2	13,2
2000	5,0	3,5	11,7
2001	3,7	2,8	10,5
2002	2,7	3,6	11,4
2003	3,1	3,1	11,4
2004	3,3	3,1	10,9
2005	3,6	3,4	9,2
2006	4,1	3,6	8,5
2007	3,5	2,8	8,3
2008	0,9	4,1	11,3
2009	-3,8	-0,2	18,0
2010	-0,2	2,0	20,1
2011	0,1	3,1	21,7
2012	-1,6	2,4	25,0
2013	-	1,5	26,4
97-01	4,36	2,44	13,82
02-07	3,38	3,26	9,95
08-13	-0,92	2,15	20,41

Vstup do EU 1986	Průměrný stav v letech 1997 - 2001
Vstup do eurozóny 1999	Průměrný stav v letech 2002 - 2007
Hotovostní euro 2002	Průměrný stav v letech 2008 - 2013
Nástup ekonomické krize 2008	

Zdroj: Eurostat (2013a, b, c) – vlastní zpracování

Tabulka 18 Rakousko – základní makroekonomické ukazatele (v %)

	HDP	Inflace	Nezaměstnanost
1997	2,3	1,2	4,4
1998	3,8	0,8	4,5
1999	3,5	0,5	3,9
2000	3,7	2,0	3,6
2001	0,9	2,3	3,6
2002	1,7	1,7	4,2
2003	0,9	1,3	4,3
2004	2,6	2,0	4,9
2005	2,4	2,1	5,2
2006	3,7	1,7	4,8
2007	3,7	2,2	4,4
2008	1,4	3,2	3,8
2009	-3,8	0,4	4,8
2010	1,8	1,7	4,4
2011	2,8	3,6	4,2
2012	0,9	2,6	4,3
2013	-	2,1	-
97-01	2,84	1,36	4,00
02-07	2,50	1,83	4,63
08-13	0,62	2,26	4,30

Vstup do EU 1995	Průměrný stav v letech 1997 - 2001
Vstup do eurozóny 1999	Průměrný stav v letech 2002 - 2007
Hotovostní euro 2002	Průměrný stav v letech 2008 - 2013
Nástup ekonomické krize 2008	

Zdroj: Eurostat (2013a, b, c) – vlastní zpracování

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMIE A MANAGEMENTU

Nárožní 2600/9a, 158 00 Praha 5

Tabulka 19 Estonsko – základní makroekonomické ukazatele (v %)

	HDP	Inflace	Nezaměstnanost
1997	11,7	9,3	-
1998	6,8	8,8	-
1999	-0,3	3,1	-
2000	9,7	3,9	13,6
2001	6,3	5,6	12,6
2002	6,6	3,6	10,3
2003	7,8	1,4	10,1
2004	6,3	3,0	9,7
2005	8,9	4,1	7,9
2006	10,1	4,4	5,9
2007	7,5	6,7	4,6
2008	-4,2	10,6	5,5
2009	-14,1	0,2	13,8
2010	2,2	2,7	16,9
2011	9,6	5,1	12,5
2012	3,9	4,2	10,2
2013	0,8	3,2	-
97-07	7,40	4,90	9,33
08-10	-5,36	4,50	12,06
11-13	4,76	4,16	11,35

Vstup do EU 2004	Průměrný stav v letech 1997 - 2007
Vstup do eurozóny 2011	Průměrný stav v letech 2008 - 2010
Hotovostní euro 2011	Průměrný stav v letech 2011 - 2013
Nástup ekonomické krize 2008	

Zdroj: Eurostat (2013a, b, c) – vlastní zpracování

Tabulka 20 Kypr – základní makroekonomické ukazatele (v %)

	HDP	Inflace	Nezaměstnanost
1997	2,3	3,3	-
1998	5,0	2,3	-
1999	4,8	1,1	-
2000	5,0	4,9	4,8
2001	4,0	2,0	3,9
2002	2,1	2,8	3,5
2003	1,9	4,0	4,1
2004	4,2	1,9	4,6
2005	3,9	2,0	5,3
2006	4,1	2,2	4,6
2007	5,1	2,2	3,9
2008	3,6	4,4	3,7
2009	-1,9	0,2	5,4
2010	1,3	2,6	6,3
2011	0,4	3,5	7,9
2012	-2,4	3,1	11,9
2013	-5,4	0,4	16,0
97-07	3,85	2,60	4,33
08-13	-0,73	2,36	8,53

Vstup do EU 2004	Průměrný stav v letech 1997 - 2007
Vstup do eurozóny 2008	Průměrný stav v letech 2008 - 2013
Hotovostní euro 2008	Nástup ekonomické krize 2008

Zdroj: Eurostat (2013a, b, c) – vlastní zpracování

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMIE A MANAGEMENTU

Nárožní 2600/9a, 158 00 Praha 5

Tabulka 21 Lotyšsko – základní makroekonomické ukazatele (v %)

	HDP	Inflace	Nezaměstnanost
1997	9,6	8,1	-
1998	5,6	4,3	-
1999	2,9	2,1	14,1
2000	5,3	2,6	14,3
2001	7,3	2,5	13,5
2002	7,1	2,0	12,5
2003	7,7	2,9	11,6
2004	8,8	6,2	11,7
2005	10,1	6,9	10,0
2006	11,0	6,6	7,0
2007	10,0	10,1	6,1
2008	-2,8	15,3	7,7
2009	-17,7	3,3	17,5
2010	-1,3	-1,2	19,5
2011	5,3	4,2	16,2
2012	5,2	2,3	15,0
2013	4,1	0,0	11,9
97-07	7,76	4,93	11,20
08-13	-1,20	3,98	14,63

Vstup do EU 2004	Průměrný stav v letech 1997 - 2007
Vstup do eurozóny 2014	Průměrný stav v letech 2008 - 2013
Hotovostní euro 2014	Nástup ekonomické krize 2008

Zdroj: Eurostat (2013a, b, c) – vlastní zpracování

Tabulka 22 Malta – základní makroekonomické ukazatele (v %)

	HDP	Inflace	Nezaměstnanost
1997	-	3,9	-
1998	-	3,7	-
1999	-	2,3	-
2000	-	3,0	6,7
2001	0,0	2,5	7,6
2002	2,4	2,6	7,4
2003	0,7	1,9	7,7
2004	-0,3	2,7	7,2
2005	3,6	2,5	6,9
2006	2,6	2,6	6,9
2007	4,1	0,7	6,5
2008	3,9	4,7	6,0
2009	-2,8	1,8	6,9
2010	4,1	2,0	6,9
2011	1,6	2,5	6,5
2012	0,6	3,2	6,4
2013	2,4	1,8	6,5
97-07	1,87	3,46	7,11
08-13	1,63	2,66	6,53

Vstup do EU 2004	Průměrný stav v letech 1997 - 2007
Vstup do eurozóny 2008	Průměrný stav v letech 2008 - 2013
Hotovostní euro 2008	Nástup ekonomické krize 2008

Zdroj: Eurostat (2013a, b, c) – vlastní zpracování

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMIE A MANAGEMENTU

Nárožní 2600/9a, 158 00 Praha 5

Tabulka 23 Slovinsko – základní makroekonomické ukazatele (v %)

	HDP	Inflace	Nezaměstnanost
1997	5,0	8,3	6,9
1998	3,5	7,9	7,4
1999	5,3	6,1	7,3
2000	4,3	8,9	6,7
2001	2,9	8,6	6,2
2002	3,8	7,5	6,3
2003	2,9	5,7	6,7
2004	4,4	3,7	6,3
2005	4,0	2,5	6,5
2006	5,8	2,5	6,0
2007	7,0	3,8	4,9
2008	3,4	5,5	4,4
2009	-7,9	0,9	5,9
2010	1,3	2,1	7,3
2011	0,7	2,1	8,2
2012	-2,5	2,8	8,9
2013	-1,1	1,9	10,2
97-06	3,79	6,17	6,63
07-13	0,12	2,72	7,11

Vstup do EU 2004	Průměrný stav v letech 1997 - 2006
Vstup do eurozóny 2007	Průměrný stav v letech 2008 - 2013
Hotovostní euro 2007	Nástup ekonomické krize 2008

Zdroj: Eurostat (2013a, b, c) – vlastní zpracování

Země mimo eurozónu

Tabulka 24 Litva – základní makroekonomické ukazatele (v %)

	HDP	Inflace	Nezaměstnanost
1997	8,1	10,3	-
1998	7,6	5,4	13,2
1999	-1,0	1,5	14,6
2000	3,6	1,1	16,4
2001	6,7	1,6	17,4
2002	6,8	0,3	13,9
2003	10,3	-1,1	12,6
2004	7,4	1,2	11,6
2005	7,8	2,7	8,5
2006	7,8	3,8	5,8
2007	9,8	5,8	4,3
2008	2,9	11,1	5,8
2009	-14,8	4,2	13,8
2010	1,6	1,2	17,8
2011	6,0	4,1	15,4
2012	3,7	3,2	13,4
2013	3,3	1,2	11,8
97-07	6,80	2,96	11,83
08-13	0,45	4,16	13,00

Vstup do EU 2004	Průměrný stav v letech 1997 - 2007
Nástup ekonomické krize 2008	Průměrný stav v letech 2008 - 2013

Zdroj: Eurostat (2013a, b, c) – vlastní zpracování

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMIE A MANAGEMENTU

Nárožní 2600/9a, 158 00 Praha 5

Tabulka 25 Maďarsko – základní makroekonomické ukazatele (v %)

	HDP	Inflace	Nezaměstnanost
1997	3,1	18,5	9,1
1998	4,1	14,2	8,7
1999	3,2	10,0	6,9
2000	4,2	10,0	6,3
2001	3,7	9,1	5,6
2002	4,5	5,2	5,6
2003	3,9	4,7	5,8
2004	4,8	6,8	6,1
2005	4,0	3,5	7,2
2006	3,9	4,0	7,5
2007	0,1	7,9	7,4
2008	0,9	6,0	7,8
2009	-6,8	4,0	10,0
2010	1,1	4,7	11,2
2011	1,6	3,9	10,9
2012	-1,7	5,7	10,9
2013	1,1	1,7	10,2
97-07	3,59	8,53	6,92
08-13	-0,63	4,33	10,16

Vstup do EU 2004	Průměrný stav v letech 1997 - 2007
Nástup ekonomické krize 2008	Průměrný stav v letech 2008 - 2013

Zdroj: Eurostat (2013a, b, c) – vlastní zpracování

Tabulka 26 Polsko – základní makroekonomické ukazatele (v %)

	HDP	Inflace	Nezaměstnanost
1997	7,1	15,0	10,9
1998	5,0	11,8	10,2
1999	4,5	7,2	13,4
2000	4,3	10,1	16,1
2001	1,2	5,3	18,3
2002	1,4	1,9	20,0
2003	3,9	0,7	19,8
2004	5,3	3,6	19,1
2005	3,6	2,2	17,9
2006	6,2	1,3	13,9
2007	6,8	2,6	9,6
2008	5,1	4,2	7,1
2009	1,6	4,0	8,1
2010	3,9	2,7	9,7
2011	4,5	3,9	9,7
2012	1,9	3,7	10,1
2013	1,6	0,8	10,3
97-07	4,48	5,60	15,38
08-13	3,10	3,21	9,16

Vstup do EU 2004	Průměrný stav v letech 1997 - 2007
Nástup ekonomické krize 2008	Průměrný stav v letech 2008 - 2013

Zdroj: Eurostat (2013a, b, c) – vlastní zpracování

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMIE A MANAGEMENTU

Nárožní 2600/9a, 158 00 Praha 5

Tabulka 27 Rumunsko – základní makroekonomické ukazatele (v %)

	HDP	Inflace	Nezaměstnanost
1997	-4,9	154,8	5,3
1998	-2,1	59,1	5,4
1999	-0,4	45,8	6,2
2000	2,4	45,7	6,8
2001	5,7	34,5	6,6
2002	5,1	22,5	7,5
2003	5,2	15,3	6,8
2004	8,5	11,9	8,0
2005	4,2	9,1	7,2
2006	7,9	6,6	7,3
2007	6,3	4,9	6,4
2008	7,3	7,9	5,8
2009	-6,6	5,6	6,9
2010	-1,1	6,1	7,3
2011	2,2	5,8	7,4
2012	0,7	3,4	7,0
2013	-	3,2	7,3
97-07	3,44	37,29	6,68
08-13	0,50	5,33	6,95

Vstup do EU 2007	Průměrný stav v letech 1997 - 2007
Nástup ekonomické krize 2008	Průměrný stav v letech 2008 - 2013

Zdroj: Eurostat (2013a, b, c) – vlastní zpracování

Tabulka 28 Chorvatsko – základní makroekonomické ukazatele (v %)

	HDP	Inflace	Nezaměstnanost
1997	6,5	-	-
1998	2,0	-	-
1999	-1,0	3,7	-
2000	3,8	4,5	15,8
2001	3,7	4,3	15,9
2002	4,9	2,5	15,1
2003	5,4	2,4	14,1
2004	4,1	2,1	13,8
2005	4,3	3,0	12,8
2006	4,9	3,3	11,4
2007	5,1	2,7	9,6
2008	2,1	5,8	8,4
2009	-6,9	2,2	9,1
2010	-2,3	1,1	11,8
2011	-0,2	2,2	13,5
2012	-1,9	3,4	15,9
2013	-1,0	2,3	17,6
97-07	3,97	3,16	13,56
08-13	-1,7	2,83	12,71

Vstup do EU 2013	Průměrný stav v letech 1997 - 2007
Nástup ekonomické krize 2008	Průměrný stav v letech 2008 - 2013

Zdroj: Eurostat (2013a, b, c) – vlastní zpracování

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMIE A MANAGEMENTU

Nárožní 2600/9a, 158 00 Praha 5

Tabulka 29 Eurozóna – základní makroekonomické ukazatele (v %)

	HDP	Inflace	Nezaměstnanost
1997	2,6	1,7	-
1998	2,8	1,2	-
1999	2,9	1,2	9,6
2000	3,8	2,2	8,8
2001	2,0	2,4	8,2
2002	0,9	2,3	8,5
2003	0,7	2,1	9,1
2004	2,2	2,2	9,3
2005	1,7	2,2	9,2
2006	3,3	2,2	8,5
2007	3,0	2,2	7,6
2008	0,4	3,3	7,6
2009	-4,5	0,3	9,6
2010	1,9	1,6	10,2
2011	1,6	2,7	10,2
2012	-0,7	2,5	11,4
2013	-0,4	1,3	12,1
97-07	2,35	1,99	8,75
08-13	-0,28	1,95	10,18

Průměrný stav
v letech
1997 - 2007

Průměrný stav
v letech
2008 - 2013

Nástup
ekonomické krize
2008

Zdroj: Eurostat (2013a, b, c) – vlastní zpracování

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMIE A MANAGEMENTU

Nárožní 2600/9a, 158 00 Praha 5

Tabulka 30 Přehled meziročního růstu HDP zemí eurozóny (v %)

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013		
Belgie (i)	3,7	1,9	3,5	3,7	0,8	1,4	0,8	3,3	1,8	2,7	2,9	1,0	-2,8	2,3	1,8	-0,1	0,2	2,72	1,27
Francie (i)	2,2	3,4	3,3	3,7	1,8	0,9	0,9	2,5	1,8	2,5	2,3	-0,1	-3,1	1,7	2,0	0,0	0,2	2,88	0,96
Itálie (i)	1,9	1,4	1,5	3,7	1,9	0,5	0,0	1,7	0,9	2,2	1,7	-1,2	-5,5	1,7	0,4	-2,4	-1,9	2,08	-0,15
Lucembursko (i)	5,9	6,5	8,4	8,4	2,5	4,1	1,7	4,4	5,3	4,9	6,6	-0,7	-5,6	3,1	1,9	-0,2	-	6,34	2,89
Německo (i)	1,7	1,9	1,9	3,1	1,5	0,0	-0,4	1,2	0,7	3,7	3,3	1,1	-5,1	4,0	3,3	0,7	0,4	2,02	1,60
Nizozemsko (i)	4,4	3,9	4,7	3,9	1,9	0,1	0,3	2,2	2,0	3,4	3,9	1,8	-3,7	1,5	0,9	-1,2	-	3,74	1,59
Irsko (ii)	11,3	8,9	11,0	10,6	5,0	5,4	3,7	4,2	6,1	5,5	5,0	-2,2	-6,4	-1,1	2,2	0,2	-	9,36	2,63
Řecko (iii)	3,6	3,4	3,4	4,5	4,2	3,4	5,9	4,4	2,3	5,5	3,5	-0,2	-3,1	-4,9	-7,1	-7,0	-3,9	3,82	-0,10
Portugalsko (iv)	4,4	5,1	4,1	3,9	2,0	0,8	-0,9	1,6	0,8	1,4	2,4	0,0	-2,9	1,9	-1,3	-3,2	-1,4	3,90	0,46
Španělsko (iv)	3,9	4,5	4,7	5,0	3,7	2,7	3,1	3,3	3,6	4,1	3,5	0,9	-3,8	-0,2	0,1	-1,6	-	4,36	2,00
Finsko (v)	6,2	5,0	3,9	5,3	2,3	1,8	2,0	4,1	2,9	4,4	5,3	0,3	-8,5	3,4	2,8	-1,0	-1,4	4,54	1,34
Rakousko (v)	2,3	3,8	3,5	3,7	0,9	1,7	0,9	2,6	2,4	3,7	3,7	1,4	-3,8	1,8	2,8	0,9	-	2,84	2,22
Estonsko	11,7	6,8	-0,3	9,7	6,3	6,6	7,8	6,3	8,9	10,1	7,5	-4,2	-14,1	2,2	9,6	3,9	0,8	4,66	4,76
Kypr	2,3	5,0	4,8	5,0	4,0	2,1	1,9	4,2	3,9	4,1	5,1	3,6	-1,9	1,3	0,4	-2,4	-5,4	3,85	-0,73
Lotyšsko (vi)	9,6	5,6	2,9	5,3	7,3	7,1	7,7	8,8	10,1	11,0	10,0	-2,8	-17,7	-1,3	5,3	5,2	4,1	7,76	-
Malta	-	-	-	-	0,0	2,4	0,7	-0,3	3,6	2,6	4,1	3,9	-2,8	4,1	1,6	0,6	2,4	1,87	1,63
Slovensko	4,4	4,4	0,0	1,4	3,5	4,6	4,8	5,1	6,7	8,3	10,5	5,8	-4,9	4,4	3,0	1,8	0,9	4,95	1,04
Slovinsko	5,0	3,5	5,3	4,3	2,9	3,8	2,9	4,4	4,0	5,8	7,0	3,4	-7,9	1,3	0,7	-2,5	-1,1	3,79	0,12

Zdroj: Eurostat (2013a, b, c) - vlastní zpracování

(i) Vstup do EU v roce 1952

(ii) Vstup do EU v roce 1973

(iii) Vstup do EU v roce 1981

(iv) Vstup do EU v roce 1986

(v) Vstup do EU v roce 1995

(vi) Vstup do eurozóny v roce 2014

Hotovostní euro	Průměr před zavedením eura
	Průměr po zavedení eura

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMIE A MANAGEMENTU

Nárožní 2600/9a, 158 00 Praha 5

Tabulka 31 Přehled míry inflace zemí eurozóny (v %)

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013		
Belgie (i)	1,5	0,9	1,1	2,7	2,4	1,6	1,5	1,9	2,5	2,3	1,8	4,5	0,0	2,3	3,4	2,6	1,2	1,72	2,66
Francie (i)	1,3	0,7	0,6	1,8	1,8	1,9	2,2	2,3	1,9	1,9	1,6	3,2	0,1	1,7	2,3	2,2	1,0	1,24	1,85
Itálie (i)	1,9	2,0	1,7	2,6	2,3	2,6	2,8	2,3	2,2	2,2	2,0	3,5	0,8	1,6	2,9	3,3	1,3	2,10	2,29
Lucembursko (i)	1,4	1,0	1,0	3,8	2,4	2,1	2,5	3,2	3,8	3,0	2,7	4,1	0,0	2,8	3,7	2,9	1,7	1,92	3,23
Německo (i)	1,5	0,6	0,6	1,4	1,9	1,4	1,0	1,8	1,9	1,8	2,3	2,8	0,2	1,2	2,5	2,1	1,6	1,20	2,24
Nizozemsko (i)	1,9	1,8	2,0	2,3	5,1	3,9	2,2	1,4	1,4	1,7	1,6	2,2	1,0	0,9	2,5	2,8	2,6	2,62	2,54
Irsko (ii)	1,3	2,1	2,5	5,3	4,0	4,7	4,0	2,3	2,2	2,7	2,9	3,1	-1,7	-1,6	2,2	1,9	0,5	3,04	2,46
Řecko (iii)	5,4	4,5	2,1	2,9	3,7	3,9	3,4	3,0	3,5	3,3	3,0	4,2	1,3	4,7	3,1	1,0	-0,9	3,72	2,79
Portugalsko (iv)	1,9	2,2	2,2	2,8	4,4	3,7	3,3	2,5	2,1	3,0	2,4	2,7	-0,9	1,4	3,6	2,8	0,4	2,70	2,77
Španělsko (iv)	1,9	1,8	2,2	3,5	2,8	3,6	3,1	3,1	3,4	3,6	2,8	4,1	-0,2	2,0	3,1	2,4	1,5	2,44	3,23
Finsko (v)	1,2	1,3	1,3	2,9	2,7	2,0	1,3	0,1	0,8	1,3	1,6	3,9	1,6	1,7	3,3	3,21	2,2	1,88	1,91
Rakousko (v)	1,2	0,8	0,5	2,0	2,3	1,7	1,3	2,0	2,0	2,1	1,7	2,2	0,4	1,7	3,6	2,6	2,1	1,36	2,47
Estonsko	9,3	8,8	3,1	3,9	5,6	3,6	1,4	3,0	4,1	4,4	6,7	10,6	0,2	2,7	5,1	4,2	3,2	4,81	4,16
Kypr	3,3	2,3	1,1	4,9	2,0	2,8	4,0	1,9	2,0	2,2	2,2	4,4	0,2	2,6	3,5	3,1	0,4	2,60	2,36
Lotyšsko (vi)	8,1	4,3	2,1	2,6	2,5	2,0	2,9	6,2	6,9	6,6	10,1	15,3	3,3	-1,2	4,2	2,3	0,0	4,93	-
Malta	3,9	3,7	2,3	3,0	2,5	2,6	1,9	2,7	2,5	2,6	0,7	4,7	1,8	2,0	2,5	3,2	1,8	3,46	2,66
Slovensko	6,0	6,7	10,4	12,2	7,2	3,5	8,4	7,5	2,8	4,3	1,9	3,9	0,9	0,7	4,1	3,7	1,5	6,23	2,18
Slovinsko	8,3	7,9	6,1	8,9	8,6	7,5	5,7	3,7	2,5	2,5	3,8	5,5	0,9	2,1	2,1	2,8	1,9	6,17	2,72

Zdroj: Eurostat (2013a, b, c) - vlastní zpracování

(i) Vstup do EU v roce 1952

(ii) Vstup do EU v roce 1973

(iii) Vstup do EU v roce 1981

(iv) Vstup do EU v roce 1986

(v) Vstup do EU v roce 1995

(vi) Vstup do eurozóny v roce 2014

Hotovostní euro	Průměr před zavedením eura
	Průměr po zavedení eura

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMIE A MANAGEMENTU

Nárožní 2600/9a, 158 00 Praha 5

Tabulka 32 Přehled nezaměstnanosti zemí eurozóny (v %)

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013		
Belgie (i)	9,2	9,3	8,5	6,9	6,6	7,5	8,2	8,4	8,5	8,3	7,5	7,0	7,9	8,3	7,2	7,6	8,4	8,10	7,90
Francie (i)	11,1	10,7	10,4	9,0	8,2	8,3	8,9	9,3	9,3	9,2	8,4	7,8	9,5	9,7	9,6	10,2	10,8	9,90	9,25
Itálie (i)	11,2	11,3	10,9	10,0	9,0	8,5	8,4	8,0	7,7	6,8	6,1	6,7	7,8	8,4	8,4	10,7	12,2	10,48	8,30
Lucembursko (i)	2,7	2,7	2,4	2,2	1,9	2,6	3,8	5,0	4,6	3,6	4,2	4,9	5,1	4,6	4,8	5,1	5,9	2,38	4,51
Německo (i)	9,7	9,4	8,6	8,0	7,9	8,7	9,8	10,5	11,3	10,3	8,7	7,5	7,8	7,1	5,9	5,5	5,3	8,72	8,20
Nizozemsko (i)	5,5	4,3	3,5	3,1	2,5	3,1	4,2	5,1	5,3	4,4	3,6	3,1	3,7	4,5	4,4	5,3	6,7	3,78	4,45
Irsko (ii)	9,9	7,5	5,6	4,2	3,9	4,5	4,6	4,5	4,4	4,5	4,7	6,4	12,0	13,9	14,7	14,7	13,1	6,22	8,50
Řecko (iii)	-	11,1	12,0	11,2	10,7	10,3	9,7	10,5	9,9	8,9	8,3	7,7	9,5	12,6	17,7	24,3	-	11,25	11,76
Portugalsko (iv)	6,7	5,6	5,0	4,5	4,6	5,7	7,1	7,5	8,6	8,6	8,9	8,5	10,6	12,0	12,9	15,9	16,5	5,28	10,23
Španělsko (iv)	17,8	15,9	13,2	11,7	10,5	11,4	11,4	10,9	9,2	8,5	8,3	11,3	18,0	20,1	21,7	25,0	26,4	13,82	15,71
Finsko (v)	12,7	11,4	10,2	9,8	9,1	9,1	9,0	8,8	8,4	7,7	6,9	6,4	8,2	8,4	7,8	7,7	8,2	10,64	8,05
Rakousko (v)	4,4	4,5	3,9	3,6	3,6	4,2	4,3	4,9	5,2	4,8	4,4	3,8	4,8	4,4	4,2	4,3	-	4,00	4,48
Estonsko	-	-	-	13,6	12,6	10,3	10,1	9,7	7,9	5,9	4,6	5,5	13,8	16,9	12,5	10,2	-	10,08	11,35
Kypr	-	-	-	4,8	3,9	3,5	4,1	4,6	5,3	4,6	3,9	3,7	5,4	6,3	7,9	11,9	16,0	4,33	8,53
Lotyšsko (vi)	-	-	14,1	14,3	13,5	12,5	11,6	11,7	10,0	7,0	6,1	7,7	17,5	19,5	16,2	15,0	11,9	11,20	-
Malta	-	-	-	6,7	7,6	7,4	7,7	7,2	6,9	6,9	6,5	6,0	6,9	6,9	6,5	6,4	6,5	7,11	6,53
Slovensko	-	12,7	16,5	18,9	19,5	18,8	17,7	18,4	16,4	13,5	11,2	9,6	12,1	14,5	13,7	14,0	14,2	15,74	13,70
Slovinsko	6,9	7,4	7,3	6,7	6,2	6,3	6,7	6,3	6,5	6,0	4,9	4,4	5,9	7,3	8,2	8,9	10,2	6,63	7,11

Zdroj: Eurostat (2013a, b, c) - vlastní zpracování

(i) Vstup do EU v roce 1952

(ii) Vstup do EU v roce 1973

(iii) Vstup do EU v roce 1981

(iv) Vstup do EU v roce 1986

(v) Vstup do EU v roce 1995

(vi) Vstup do eurozóny v roce 2014

Hotovostní euro

Průměr před zavedením eura

Průměr po zavedení eura

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMIE A MANAGEMENTU

Nárožní 2600/9a, 158 00 Praha 5

Tabulka 34 Přehled meziročního růstu HDP zemí mimo Eurozónu (v %)

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013		
Dánsko (i)	3,2	2,2	2,6	3,5	0,7	0,5	0,4	2,3	2,4	3,4	1,6	-0,8	-5,7	1,4	1,1	-0,4	0,4	2,07	-0,66
Spojené království(i)	4,4	3,6	2,9	4,4	2,2	2,3	2,9	3,2	3,2	2,8	3,4	-0,8	-5,2	1,7	1,1	0,3	1,9	3,30	-0,16
Švédsko (ii)	2,7	4,2	4,7	4,5	1,3	2,5	2,3	4,2	3,2	4,3	3,3	-0,6	-5,0	6,6	2,9	0,9	1,5	3,38	1,05
Česká republika (iii)	-0,9	-0,2	1,7	4,2	3,1	2,1	3,8	4,7	6,8	7,0	5,7	3,1	-4,5	2,5	1,8	-1,0	-0,9	3,44	0,16
Litva (iii)	8,1	7,6	-1,0	3,6	6,7	6,8	10,3	7,4	7,8	7,8	9,8	2,9	-14,8	1,6	6,0	3,7	3,3	6,80	0,45
Maďarsko (iii)	3,1	4,1	3,2	4,2	3,7	4,5	3,9	4,8	4,0	3,9	0,1	0,9	-6,8	1,1	1,6	-1,7	1,1	3,59	-0,63
Polsko (iii)	7,1	5,0	4,5	4,3	1,2	1,4	3,9	5,3	3,6	6,2	6,8	5,1	1,6	3,9	4,5	1,9	1,6	4,48	3,10
Bulharsko (iv)	-1,6	4,9	2,0	5,7	4,2	4,7	5,5	6,7	6,4	6,5	6,4	6,2	-5,5	0,4	1,8	0,6	0,9	4,67	0,73
Rumunsko (iv)	-4,9	-2,1	-0,4	2,4	5,7	5,1	5,2	8,5	4,2	7,9	6,3	7,3	-6,6	-1,1	2,2	0,7	-	3,44	0,50
Chorvatsko (v)	6,5	2,0	-1,0	3,8	3,7	4,9	5,4	4,1	4,3	4,9	5,1	2,1	-6,9	-2,3	-0,2	-1,9	-1,0	3,97	-1,70

Zdroj: Eurostat (2013a, b, c) - vlastní zpracování

- (i) Vstup do EU v roce 1973
(ii) Vstup do EU v roce 1995
(iii) Vstup do EU v roce 2004

- (iv) Vstup do EU v roce 2007
(v) Vstup do EU v roce 2013

Začátek recese	Průměr před začátkem recese
	Průměr po začátku recese

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMIE A MANAGEMENTU

Nárožní 2600/9a, 158 00 Praha 5

Tabulka 35 Přehled míry inflace zemí mimo Eurozónu (v %)

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013		
Dánsko (i)	2,0	1,3	2,1	2,7	2,3	2,4	2,0	0,9	1,7	1,9	1,7	3,6	1,1	2,2	2,7	2,4	0,5	1,90	2,08
Spojené království(i)	1,8	1,6	1,3	0,8	1,2	1,3	1,4	1,3	2,1	2,3	2,3	3,6	2,2	3,3	4,4	2,8	2,6	1,58	3,15
Švédsko (i)	1,8	1,0	0,5	1,3	2,7	1,9	2,3	1,0	0,8	1,5	1,7	3,3	1,9	1,9	1,4	0,9	0,4	1,50	1,63
Česká republika (i)	8,0	9,7	1,8	3,9	4,5	1,4	-0,1	2,6	1,6	2,1	3,0	6,3	0,6	1,2	2,1	3,5	1,4	3,50	2,51
Litva (i)	10,3	5,4	1,5	1,1	1,6	0,3	-1,1	1,2	2,7	3,8	5,8	11,1	4,2	1,2	4,1	3,2	1,2	6,80	0,45
Maďarsko (i)	18,5	14,2	10,0	10,0	9,1	5,2	4,7	6,8	3,5	4,0	7,9	6,0	4,0	4,7	3,9	5,7	1,7	8,53	4,33
Polsko (ii)	15,0	11,8	7,2	10,1	5,3	1,9	0,7	3,6	2,2	1,3	2,6	4,2	4,0	2,7	3,9	3,7	0,8	5,60	3,21
Bulharsko (iii)	-	18,7	2,6	10,3	7,4	5,8	2,3	6,1	6,0	7,4	7,6	12,0	2,5	3,0	3,4	2,4	0,4	7,42	3,95
Rumunsko (iv)	154,8	59,1	45,8	45,7	34,5	22,5	15,3	11,9	9,1	6,6	4,9	7,9	5,6	6,1	5,8	3,4	3,2	37,29	5,33
Chorvatsko (iv)	-	-	3,7	4,5	4,3	2,5	2,4	2,1	3,0	3,3	2,7	5,8	2,2	1,1	2,2	3,4	2,3	3,16	2,83

Zdroj: Eurostat (2013a, b, c) - vlastní zpracování

- (i) Vstup do EU v roce 1973
(ii) Vstup do EU v roce 1995
(iii) Vstup do EU v roce 2004

- (iv) Vstup do EU v roce 2007
(v) Vstup do EU v roce 2013

Začátek recese	Průměr před začátkem recese
	Průměr po začátku recese

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMIE A MANAGEMENTU

Nárožní 2600/9a, 158 00 Praha 5

Tabulka 36 Přehled míry nezaměstnanosti zemí mimo Eurozónu (v %)

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013		
Dánsko (i)	5,2	4,9	5,2	4,3	4,5	4,6	5,4	5,5	4,8	3,9	3,8	3,5	6,0	7,5	7,6	7,5	7,0	4,73	6,51
Spojené království(i)	6,8	6,1	5,9	5,4	5,0	5,1	5,0	4,7	4,8	5,4	5,3	5,6	7,6	7,8	8,0	7,9	-	5,42	9,22
Švédsko (i)	9,9	8,2	6,7	5,6	5,8	6,0	6,6	7,4	7,7	7,1	6,1	6,2	8,3	8,6	7,8	8,0	8,0	7,00	7,81
Česká republika (i)	4,8	6,5	8,7	8,8	8,1	7,3	7,8	8,3	7,9	7,1	5,3	4,4	6,7	7,3	6,7	7,0	7,0	7,32	6,51
Litva (i)	-	13,2	14,6	16,4	17,4	13,9	12,6	11,6	8,5	5,8	4,3	5,8	13,8	17,8	15,4	13,4	11,8	11,83	13,00
Maďarsko (i)	9,1	8,7	6,9	6,3	5,6	5,6	5,8	6,1	7,2	7,5	7,4	7,8	10,0	11,2	10,9	10,9	10,2	6,92	10,16
Polsko (ii)	10,9	10,2	13,4	16,1	18,3	20,0	19,8	19,1	17,9	13,9	9,6	7,1	8,1	9,7	9,7	10,1	10,3	15,38	9,16
Bulharsko (iii)	-	-	-	16,4	19,5	18,2	13,7	12,1	10,1	9,0	6,9	5,6	6,8	10,3	11,3	12,3	12,9	13,23	9,86
Rumunsko (iv)	5,3	5,4	6,2	6,8	6,6	7,5	6,8	8,0	7,2	7,3	6,4	5,8	6,9	7,3	7,4	7,0	7,3	6,68	6,95
Chorvatsko (iv)	-	-	-	15,8	15,9	15,1	14,1	13,8	12,8	11,4	9,6	8,4	9,1	11,8	13,5	15,9	17,6	13,56	12,71

Zdroj: Eurostat (2013a, b, c) - vlastní zpracování

(i) Vstup do EU v roce 1973
(ii) Vstup do EU v roce 1995
(iii) Vstup do EU v roce 2004

(iv) Vstup do EU v roce 2007
(v) Vstup do EU v roce 2013

Začátek recese	Průměr před začátkem recese
	Průměr po začátku recese

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMIE A MANAGEMENTU

Nárožní 2600/9a, 158 00 Praha 5

Literatura

Monografie

DĚDEK, Doba eura: Úspěchy a nezdary společné evropské měny. 1. vyd. Praha: Linde Praha a. s., 2014, 335 s. ISBN 978-80-7201-933-5.

FIALA, Petr in KRUTÍLEK, Ondřej. *Evropská unie: hospodářský prostor s politickou vizí*. 2. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2013, 325 s. ISBN 978-80-7325-312-7.

HELÍSEK, Mojmír at al. *Euro v ČR z pohledu ekonomů*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2009, 206 s. ISBN 978-807-3801-823.

JANÁČKOVÁ, Stanislava a Kamil JANÁČEK. *Čtyři možná řešení krize*, in *Euro versus koruna: dilemata jednotné měny v době dluhové krize*. 4., rozš. vyd. Editor Ivana Pečinková. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2012, 339 s. ISBN 978-80-7325-265-6.

KLAUS, Václav. *Euro a jeho budoucnost: pohled z budoucí členské země*, in *Autoři CEPu o euru*. Vyd. 1. Editor Martin Slaný. Praha: CEP - Centrum pro ekonomiku a politiku, 2010, 133 s. ISBN 978-808-6547-947.

KOHOUT, Pavel. *Společná evropská měna: historie, souvislosti, budoucnost*, in *Euro versus koruna: dilemata jednotné měny v době dluhové krize*. 4., rozš. vyd. Editor Ivana Pečinková. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2012, 339 s. ISBN 978-80-7325-265-6.

KUNEŠOVÁ, Hana, Eva CIHELKOVÁ. *Světová ekonomika: nové jevy a perspektivy*. 2. dopl. a přeprac. vyd. Praha: C. H. Beck, 2006, xviii, 319 s. ISBN 80-717-9455-4.

MACH, Petr a Ivan PILIP. *Evropská unie*. Vyd. 1. Editor Milan Žák. Praha: Vysoká škola ekonomie a managementu, 2011, 115 s. ISBN 978-80-86730-72-1.

MACH, Petr. *Úskalí evropské integrace*. 2., dopl. vyd. Překlad José Sanchis Sinisterra. Praha: Centrum pro ekonomiku a politiku, 2003, 95 s. Teatro (Centro de Documentación Teatral), 11. ISBN 80-865-4716-7.

MUNDELL, Robert. *Updating the Agenda for Monetary Union*, ve sborníku: *Optimum Currency Areas, IMF, Washington D. C., 1997*.

PAVELKA, Tomáš. *Makroekonomie: základní kurz*. 3., aktualiz. vyd. Praha: Vysoká škola ekonomie a managementu, 2010, 273 s. ISBN 978-80-86730-55-4.

SARRAZIN, Thilo. *Evropa euro nepotřebuje: jak nás politické vizionářství zavedlo do krize*. Vyd. 1. Praha: Academia, 2013, 376 s. XXI. století. ISBN 978-80-200-2314-8.

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMIE A MANAGEMENTU

Nárožní 2600/9a, 158 00 Praha 5

Internetové zdroje

DĚDEK, Oldřich. *Zavedení eura v České republice* In: Plnění maastichtských kritérií. [online]. 2013 [cit. 2014-03-29]. Dostupné z: <http://www.zavedenieura.cz/cs/dokumenty/vladni-materialy/plneni-maastichtskych-kriterii>.

DUISENBERG, Willem F. *The euro as a catalyst for legal convergence in Europe*. In: European Central Bank [online]. 2000 [cit. 2014-08-25]. Dostupné z: <http://www.ecb.europa.eu/press/key/date/2000/html/sp000917.en.html>.

Euractiv: *Řecko potvrdilo podvod při vstupu do eurozóny* [online]. 2004 [cit. 2014-04-11]. Dostupné z: <http://www.euractiv.cz/ekonomika-a-euro/clanek/ecko-potvrdilo-podvod-pi-vstupu-do-eurozny>.

Europa.eu: *Smlouva o založení Evropského hospodářského společenství, Smlouva o EHS - původní znění (nekonsolidovaná verze)* [online]. 2010 [cit. 2014-02-15]. Dostupné z: http://europa.eu/legislation_summaries/institutional_affairs/treaties/treaties_eec_cs.htm.

Euroskop: *Dánsko v Evropské unii* [online]. 2014 [cit. 2014-07-14]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/509/sekce/dansko/>.

Eurostat: *General government gross debt - annual data* [online]. 2013d [cit. 2014-07-23]. Dostupné z: <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/tgm/table.do?tab=table&plugin=1&language=en&pcode=teina225>.

Eurostat: *Harmonised unemployment rate by sex* [online]. 2013c [cit. 2014-04-02]. Dostupné z: <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/tgm/table.do?tab=table&language=en&pcode=teilm020&tableSelection=1&plugin=1>.

Eurostat: *HICP - inflation rate* [online]. 2013b [cit. 2014-04-02]. Dostupné z: <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/tgm/table.do?tab=table&language=en&pcode=tec00118&tableSelection=1&footnotes=yes&labeling=labels&plugin=1>.

Eurostat: *Real GDP growth rate - volume* [online]. 2013a [cit. 2014-04-02]. Dostupné z: <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/tgm/table.do?tab=table&init=1&plugin=1&language=en&pcode=tec00115>.

EU4Journalists: *Hospodářská a měnová unie a euro* [online]. 2011 [cit. 2014-02-14]. Dostupné z: <http://www.eu4journalists.eu/index.php/dossiers/czech/C23>. Měšec: *Hrubý domácí produkt* [online]. 2014 [cit. 2014-03-27]. Dostupné z: <http://www.mesec.cz/dane/ekonomika/pruvodce/hruby-domaci-produkt/>.

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMIE A MANAGEMENTU

Nárožní 2600/9a, 158 00 Praha 5

HAMALAINEN, Sirkka. *What are the benefits of the single currency for competition and growth in the euro area?*. In: European Central Bank [online]. 2000 [cit. 2014-08-25]. Dostupné z: <http://www.ecb.europa.eu/press/key/date/2000/html/sp001007.en.html>.

Ministerstvo zahraničních věcí České republiky: *Slovensko: Očekávaný vývoj v teritoriu* [online]. 2014 [cit. 2014-07-23]. Dostupné z: https://www.mzv.cz/jnp/cz/encyklopedie_statu/evropa/slovensko/ekonomika/ocekavany_vyvoj_v_teritoriu.html.

MONTI, Mario. *Speech/99/146*. In: Europa [online]. 1999 [cit. 2014-08-25]. Dostupné z: http://europa.eu/rapid/press-release_SPEECH-99-146_en.htm.

NOYER, C. *France, Europe, the euro and the ECB*. In: European Central Bank [online]. 2002 [cit. 2014-08-25]. Dostupné z: <http://www.ecb.europa.eu/press/key/date/2002/html/sp020322.en.html>.

ZENKNER, Petr. *Řecko*. In: Euroskop [online]. 2013 [cit. 2014-04-11]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/413/sekce/recko/>.